

ZAŁĄCZNIK 10. OPIS KIERUNKOWEGO MODELU INTERWENCJI

Spis treści

1. Konstrukcja kierunkowego modelu interwencji.....	2
2. Dotacje - projekty, inwestycje, przedsięwzięcia wraz z potencjalnymi beneficjentami wsparcia.....	3
2.1. Innowacyjność (CP 1).....	3
2.2. Przedsiębiorczość (CP 1)	7
2.3. Działalność IOB (CP 1)	8
2.4. Energetyka (CP 2).....	10
2.5. Ochrona środowiska (CP 2).....	11
2.6. Transport (CP 3).....	12
2.7. Usługi publiczne (CP 4 EFRR i EFS+)	14
2.7.1. Edukacja (oświata)	14
2.7.2. Włączenie społeczne, integracja społeczna, rynek pracy	16
2.7.3. Ochrona zdrowia.....	22
2.7.4. Kultura.....	25
2.7.5. Turystyka	26
2.8. Terytorialny wymiar interwencji (CP 5)	28
3. Instrumenty finansowe oraz łączenie IF z dotacjami- projekty, inwestycje, przedsięwzięcia wraz z potencjalnymi beneficjentami wsparcia	28
3.1. Innowacyjność (CP 1).....	29
3.2. Przedsiębiorczość (CP 1)	30
3.3. Działalność IOB (CP 1)	35
3.4. Energetyka (CP 2).....	35
3.5. Ochrona środowiska (CP 2).....	41
3.6. Transport (CP 3)	41
3.7. Usługi publiczne (CP 4 EFRR)	41
3.8. Usługi publiczne (CP 4 EFS+)	41
3.9. Terytorialny wymiar interwencji (CP 5)	41

1. KONSTRUKCJA KIERUNKOWEGO MODELU INTERWENCJI

Propozycje dotyczące kierunkowego modelu interwencji¹ dotyczą:

- potrzeb i problemów województwa wielkopolskiego oraz rekomendacji wynikających z analizy dokumentacji unijnej, krajowej i wojewódzkiej,
- potrzeb finansowych zidentyfikowanych na podstawie wcześniejszych analiz,
- luki finansowej i kapitałowej,
- potrzeb zidentyfikowanych na podstawie wyników badań ankietowych CAWI/CATI, oraz luki finansowej i kapitałowej (por. podrozdział 3.4. w Raporcie końcowym),
- potrzeb zidentyfikowanych na podstawie wyników wywiadów z przedstawicielami instytucji realizujących WRPO 2014+.

Biorąc pod uwagę uwarunkowania formalnoprawne zaprezentowane we wcześniejszych rozdziałach, zaproponowano wstępnie instrumenty w zakresie interwencji WRPO 2021+ w kolejnych jej obszarach. Poniżej zawarto opisy poszczególnych form wsparcia w postaci tabelarycznej w podziale na dotacje oraz IF oraz instrumenty mieszane. W ramach poszczególnych podrozdziałów Zespół Badawczy proponuje minimalne wkłady z WRPO 2021+, które powinny trafić do beneficjentów i odbiorców ostatecznych w ramach wsparcia. Każda z propozycji zawiera odniesienie do modelu podstawowego oraz alternatywnego², a także szacowaną alokację środków w trzech wariantach:

- Wariant 1 (W1): w przypadku otrzymania alokacji dla WRPO 2021+ w wysokości wskazanej w projekcie UP i aktualizacji podziału alokacji EFRR i EFS+ między polskie regiony (na dzień 9.08.2021 r.),
- Wariant 2 (W2): w przypadku otrzymania alokacji w wysokości umożliwiającej całkowite pokrycie (w zależności od obszaru interwencji) luki finansowej, kapitałowej albo niezaspokojonych potrzeb finansowych,
- Wariant 3 (W3): w przypadku otrzymania alokacji w wysokości średniej arytmetycznej alokacji z Wariantu 1 i Wariantu 2.

Pierwszy wariant z wyżej wymienionych uwzględnia jedynie alokację przeznaczoną na WRPO 2021+ wpisaną do projektu UP, stanowi więc rzetelną podstawę podziału środków w ramach Programu (choć może jeszcze ulec modyfikacji biorąc pod uwagę trwające konsultacje projektu UP). Wariant 2 reprezentuje sytuację, w której WRPO

¹ Kierunkowy model interwencji powstał w oparciu o wyniki badań zaprezentowanych w rozdziałach 1-4 Raportu końcowego (podrozdz. 1.1.-4.1.). W szczególności kierowano się następującymi informacjami: 1) proponowane formy wsparcia w danych obszarach interwencji; 2) podobszary wsparcia wyłonione w podrozdz. 3.5.; 3) koncentracja tematyczna EFS+ i EFRR, 4) alokacja na WRPO 2021+ (według stanu na 9.08.2021 r.); 4) zidentyfikowane niezaspokojone potrzeby finansowe oraz (jeśli ustalono) wysokość luki finansowej lub kapitałowej w danym obszarze interwencji. Por. także Załącznik 9 do Raportu końcowego. Wartości przedstawione w w/w elementach Raportu końcowego zostały także poddane weryfikacji członków Zespołu Badawczego w trakcie analizy eksperckiej.

² Kierunkowy model interwencji przyjął dwie postaci: 1) modelu podstawowego, który zakłada interwencję w obszarach zidentyfikowanych we wcześniejszej analizie oraz możliwie najszerszą grupę docelową beneficjentów (w przypadku dotacji) oraz odbiorców ostatecznych (w przypadku IF); 2) modelu alternatywnego, który uwzględnia niezbędne minimum interwencji, w tym beneficjentów/odbiorców ostatecznych IF najbardziej narażonych na występowanie zawodności rynku i nieoptymalnego poziomu inwestycji. Model alternatywny oznacza model, w którym zawarto wyłącznie, zdaniem Zespołu Badawczego, niezbędne działania, które powinny być realizowane jako kluczowe dla WRPO 2021+, tj. odnosi się do podmiotów, dla których zanotowano najwyższe niezaspokojone potrzeby finansowe lub występowanie luki finansowej tudzież kapitałowej (por. rozdział 3).

2021+ zaspokajałby wszystkie potrzeby finansowe niemające źródła finansowania (w przypadku dotacji) albo lukę finansową bądź kapitałową (w ramach IF), jeśli została ustalona dla danego obszaru interwencji. W tym wariancie założono brak górnego limitu środków na interwencję publiczną. Wariant trzeci z kolei ma uśrednić wartości Wariantów 1 i 2.

2. DOTACJE - PROJEKTY, INWESTYCJE, PRZEDSIĘWZIĘCIA WRAZ Z POTENCJALNYMI BENEFICJENTAMI WSPARCIA³

Dotacje, zarówno w dokumentacji unijnej, jak i w ramach badań pierwotnych (głównie wywiadów) były rekomendowane dla następujących obszarów tematycznych lub rodzajów projektów:

- w przypadku przedsiębiorstw – projektów dotyczących innowacji, o wysokim poziomie ryzyka,
- jako zalecana forma wsparcia dla wszystkich IOB,
- jako forma wsparcia dla jst realizujących projekty w ramach CP 1 z zakresu cyfryzacji oraz kształtowania społeczeństwa informacyjnego,
- dla jst w ramach realizacji projektów w ramach działań ujętych w zakresie CP2, jako rozważana forma wsparcia w przypadku projektów dotyczących efektywności energetycznej i OZE dla wnioskodawców niebędących przedsiębiorstwami,
- w obszarze transportu, w przypadku wszystkich grup docelowych w ramach realizacji działań w CP3,
- jako forma wsparcia w przypadku usług z zakresu tematycznego CP 4 i CP 5, m.in. kultury, sportu, turystyki, edukacji, integracji i pomocy społecznej, włączenia społecznego w przypadku jst (szczególnie tam, gdzie to ekonomicznie uzasadnione; w wypadku przedsiębiorstw tam, gdzie generowany jest dochód - IF),
- jako forma wsparcia dla NGO, OWES, PUP, realizujących działania z zakresu usług społecznych,

Poniżej zaprezentowano propozycje konstrukcji dotacyjnych form wsparcia wraz ze wskazaniem ewentualnej komplementarności IF wobec oferty instrumentów bezzwrotnych. Zalecenia dotyczące interwencji pogrupowano według obszarów interwencji i uzupełniono krótkim komentarzem pod każdą tabelą.

2.1. Innowacyjność (CP 1)

Tabela 1. Opis instrumentu - dotacje na projekty B+R

CP 1	Dotacje na projekty B+R
Cel instrumentu	Częściowe zaspokojenie potrzeb finansowych przedsiębiorstw, zachęta do realizacji działań B+R i współpracy nauki z biznesem
Zawodność rynku	Efekty zewnętrzne (społeczne korzyści wynikające z prowadzonych badań; niemożność zebrania wszystkich korzyści z rynku z wyników badań w formie przychodów)
Uzasadnienie (analiza <i>desk research</i>)	Wyniki analizy <i>desk research</i> – brak wystarczającej współpracy B+R, wysokie ryzyko projektów, określenie Wielkopolski jako <i>moderate innovator</i> z niewykorzystanym potencjałem innowacyjnym Wskazania UE, aby realizacja CP 1 objęła min. 13% alokacji EFRR

³ W niniejszym dokumencie nie uwzględniono dodatkowego wsparcia w postaci doradztwa, pomocy technicznej, np. grantów technicznych, które są dopuszczane w ramach interwencji RPO w okresie 2021-2027. Te instrumenty wsparcia różnych organizacji, zgodnie z zaleceniami *fi-compass* Knowledge gap powinny być oferowane jako dodatkowe wsparcie dla beneficjentów i odbiorców ostatecznych.

CP 1		Dotacje na projekty B+R		
		Potrzeby inwestycyjne w wysokości 13,785 mld zł do 2029 roku (wszystkie przedsiębiorstwa), w tym MŚP 4,694 mld zł (por. rozdz. 3.4.1.2., s. 88 w Raporcie końcowym)		
Uzasadnienie wyboru (badania pierwotne)		Wskazania MŚP na potrzeby z zakresu całej działalności B+R i innowacyjnej w granicach ok. 3 mld zł (por. podrozdział 3.4.1.1, s. 89 w Raporcie końcowym). Wskazania przedstawicieli instytucji na zasadność zastosowania dotacji-ze względu na wysokie ryzyko niepowodzenia projektów.		
Beneficjenci -typ		Przedsiębiorstwa Jednostki o charakterze naukowo-badawczym IOB (jako organizatorzy współpracy między przedsiębiorstwami i jednostkami badawczymi), w tym szczególnie klastry		
Beneficjenci-grupa docelowa		Przedsiębiorstwa różnej wielkości Przedsiębiorstwa start-up (w różnych fazach rozwoju) Uczelnie wyższe, konsorcja uczelni, spółki celowe uczelni Instytuty badawcze, klastry przemysłowe, inkubatory technologii, inkubatory przedsiębiorczości		
Obszar interwencji (luka)		Innowacyjność		
Obszar interwencji (geograficznie)		Całe województwo		
Model podstawowy:	Wszystkie przedsiębiorstwa, w tym także duże	Model alternatywny:	MŚP, szczególnie przedsiębiorstwa start-up we wczesnej fazie rozwoju i w fazie wzrostu	
Komplementarność wykorzystania środków zwróconych		Brak		
Proponowana wielkość transakcji	Min.	Max.	Karencja	Okres spłaty/zwrotu
	-	5 mln zł	n.d.	n.d.
Proponowana liczba (W1):		150		
Proponowana alokacja (W1)		170 mln zł		
Proponowana liczba (W2):		1500		
Proponowana alokacja (W2)		Ok. 3 mld zł		
Proponowana liczba (W3):		825		
Proponowana alokacja (W3)		Ok. 1,6 mld zł		

Źródło: opracowanie własne.

We wcześniejszej analizie (por. podrozdziały 3.4. i 3.5. w Raporcie końcowym), działalności B+R nadano wysoki priorytet w kontekście realizacji celów strategicznych regionu oraz zaspokojenia potrzeb finansowych. Forma dotacji we wsparciu działań B+R jest uzasadniona z powodu wysokiego ryzyka niepowodzenia przedsięwzięcia (tylko część projektów innowacyjnych kończy się sukcesem), a także z uwagi na małe możliwości pozyskania finansowania komercyjnego. Zespół Badawczy proponuje wdrożenie wariantu modelu podstawowego – w gospodarce duże i średnie przedsiębiorstwa generują najwięcej innowacji (por. Tabela 1). Argumentem przeciw wprowadzeniu dotacji może być niechęć do współpracy nauki z biznesem prezentowana obecnie po obu stronach, ale bez intensyfikacji tej współpracy wzrost poziomu innowacyjności Wielkopolski jest niemożliwy do osiągnięcia. Wspomniana niechęć wynika z braku doświadczenia we współpracy, innej optyki dotyczącej działalności uczelni wyższych i innych jednostek naukowo-badawczych oraz przedsiębiorstw, braku zaufania, inne priorytety (w zakresie czasu, kosztów działań B+R), zbyt niskie nakłady na tego typu projekty i niechęć przedsiębiorców do

podejmowania ryzyka niepowodzenia badań⁴. Aby tę współpracę ułatwić, należy według Zespołu Badawczego zwiększyć liczbę źródeł finansowania działań B+R, kwot przeznaczonych na realizację projektów w tym zakresie, promować komercjalizację wyników badań naukowych, w tym podstawowych, wzmacniać transfer wiedzy i innowacji (np. dzięki modelowi otwartej innowacji), sieciować współpracę w klastrach i IOB.

Działalność innowacyjna start-upów (por. Tabela 2) jest utrudniona za względu na słaby dostęp do finansowania ich działalności, potrzebują one z kolei często dużego „zastrzyku” kapitału. Po pierwsze, z definicji działalność ta jest obciążona wysokim ryzykiem niepowodzenia, więc finansowy rynek komercyjny nie jest skłonny finansować tej działalności. Po drugie, młody wiek i niewielki rozmiar tych przedsiębiorstw (oraz często brak majątku, wobec czego znikome szanse na zapewnienie zabezpieczenia kredytu) te szanse zmniejszają. Zatem, konieczne jest wsparcie działalności (w tym szczególnie według nas internacjonalizacji) dotacjami. Uzupełniając, można zaproponować tym podmiotom wsparcie celowe, inwestycyjne lub obrotowe ze środków zwróconych, a także poręczenia spoza IF WRPO 2021+, które byłyby oferowane szerszemu gronu podmiotów zgłaszających popyt na środki finansowe. Korzyścią z takiego postępowania będzie wzrost konkurencyjności regionu (i wyższa przeżywalność przedsiębiorstw), a także wzrost poziomu innowacyjności. Dodatkowo, w pewnej części zostaną zidentyfikowane wcześniej potrzeby finansowe. Minusem tej propozycji jest ryzyko braku chęci podejmowania działalności innowacyjnej przez beneficjentów, np. w wyniku niechęci do podejmowania ryzyka, podjęcia współpracy z nauką, lub obaw o utratę płynności finansowej z powodu skutków pandemii COVID-19.

Tabela 2. Opis instrumentu - dotacje na działalność innowacyjną start-upów

CP 1	Dotacje na działalność innowacyjną start-upów
Cel instrumentu	Częściowe pokrycie zidentyfikowanych potrzeb finansowych oraz zachęta do rozwoju działalności innowacyjnej Częściowe pokrycie luki finansowej
Zawodność rynku	Efekty zewnętrzne (społeczne korzyści wynikające z prowadzonych badań; niemożność zebrania wszystkich korzyści z rynku z wyników badań -w formie przychodów)
Uzasadnienie (analiza desk research)	Wysokie ryzyko działalności, określenie Wielkopolski jako <i>moderate innovator</i> z niewykorzystanym potencjałem innowacyjnym Wartość luki kapitałowej dla start-upów 3,79 mld zł (por. podrozdz. 3.4.1.2. w Raporcie końcowym, s. 91)
Uzasadnienie wyboru (badania pierwotne)	Wysokie ryzyko działalności takich przedsiębiorstw i ograniczone możliwości uzyskania finansowania z rynku komercyjnego (brak zabezpieczeń, krótka historia przedsiębiorstwa) Niezaspokojone potrzeby finansowe MŚP w zakresie stymulowania innowacyjności powyżej 800 mln zł (wartość dla populacji, por. Załącznik 9 do Raportu końcowego, s. 12-21)
Beneficjenci -typ	Przedsiębiorstwa start-up

⁴ B. Sieniewska, *Trudności we współpracy uczelni z biznesem w zakresie komercjalizacji wiedzy w świetle badań naukowych*, „Studia Ekonomiczne Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach” 2014, t.199, s. 277; A. Mikos, *Budowanie relacji nauki z biznesem jako determinanta modelu innowacyjnej uczelni*, „Zeszyty Naukowe Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie” 2012, t.20, no 1, s. 119; Kamil Bromski et al., *Współpraca nauki i biznesu. Doświadczenia i dobre praktyki wybranych projektów w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007–2013*, ed by Krzysztof Bromski, PARP 2013, s. 7.

CP 1		Dotacje na działalność innowacyjną start-upów		
Beneficjenci-grupa docelowa		Przedsiębiorstwa start-up niezależnie od sektora, w tym szczególnie znajdujące się we wczesnej fazie lub fazie wzrostu, o strategicznym znaczeniu dla regionu, zwłaszcza te wpisujące się w IS regionu		
Obszar interwencji (luka)		Przedsiębiorczość i innowacyjność		
Obszar interwencji (geogr.)		Całe województwo		
Model podstawowy:	Wszystkie startupy	Model alternatywny:	Start-upy we wczesnej fazie wzrostu	
Komplementarność wykorzystania środków zwróconych		Brak		
W jaki sposób zainteresowanie może ulec zmianie w wyniku skutków pandemii COVID-19?		W wyniku skutków epidemii może spowolnić rozwój start-upów w wyniku obaw o utrzymanie ich płynności finansowej, część z nich będzie upadać, zawieszać działalność na jakiś czas		
Proponowana wielkość transakcji	Min.	Max.	Karencja	Okres spłaty/zwrotu
	-	5 mln zł	n.d.	n.d.
Proponowana liczba (W1):		100-200		
Proponowana alokacja (W1)		150 mln zł		
Proponowana liczba (W2):		Ok. 1500		
Proponowana alokacja (W2)		3,8 mld zł		
Proponowana liczba (W3):		Ok. 800		
Proponowana alokacja (W3)		Ok. 2 mld zł		

Źródło: opracowanie własne.

Innowacyjność obejmuje także wspieranie rozwoju społeczeństwa informacyjnego, w tym digitalizację usług publicznych (por. Tabela 3). Podnoszenie poziomu e-kompetencji mieszkańców regionu powinno iść w parze z zapewnieniem im możliwości skorzystania z e-usług, np. w obszarze e-zdrowia, e-administracji. Wymaga to także działań w zakresie zapewnienia cyberbezpieczeństwa oraz udostępniania w formie cyfrowej zasobów administracji publicznej (archiwa, zestawienia, spisy, mapy, dokumenty). W związku z tym, że działalności tej dotyczy niedoskonałość rynkowa „dobra publiczne niekonkurencyjne w konsumpcji”, Zespół Badawczy proponuje oferowanie w tym zakresie wyłącznie dotacji. Korzyścią z takiego rozwiązania będzie poprawa jakości usług publicznych i podniesienie kompetencji mieszkańców. Wystąpi jednak ryzyko związane z niechęcią udziału w szkoleniach związanych z podnoszeniem tych kompetencji, które jednak Zespół Badawczy ocenia jako niskie (m.in. z uwagi na przyspieszoną digitalizację życia społeczno-gospodarczego w okresie pandemii).

Tabela 3. Opis instrumentu - dotacje na rozwój e-społeczeństwa i e-usług publicznych

CP 1		Dotacje na rozwój e-społeczeństwa i e-usług publicznych
Cel instrumentu		Rozwój innowacyjności regionu i poziomu e-kompetencji mieszkańców, zapewnienie im dostępu do e-usług publicznych
Zawodność rynku		Dobra publiczne niekonkurencyjne w konsumpcji
Uzasadnienie (analiza desk research)		Wyniki analizy desk research –określenie Wielkopolski jako moderate innovator z niewykorzystanym potencjałem innowacyjnym Wskazania UE, aby realizacja CP 1 objęła min. 13% alokacji EFRR
Uzasadnienie wyboru (badania pierwotne)		Potrzeby inwestycyjne w wysokości 110,92 mln zł wskazane przez przedstawicieli jst w badaniu CAWI (por. podrozdz. 3.4.1.1., s. 101 w Raporcie końcowym)

CP 1		Dotacje na rozwój e-społeczeństwa i e-usług publicznych		
Beneficjenci -typ		Jst i jednostki im podległe		
Beneficjenci-grupa docelowa		Jst Mieszkańcy regionu		
Obszar interwencji (luka)		Innowacyjność		
Obszar interwencji (geograficznie)		Całe województwo		
Model podstawowy:	Wszystkie jst	Model alternatywny:	Wszystkie jst	
Komplementarność wykorzystania środków zwróconych		Nie przewiduje się		
Proponowana wielkość transakcji	Min.	Max.	Karencja	Okres spłaty/zwrotu
	-	5 mln zł	n.d.	n.d.
Proponowana liczba (W1):		75		
Proponowana alokacja (W1)		60 mln zł		
Proponowana liczba (W2):		150		
Proponowana alokacja (W2)		110 mln zł (na podstawie badania CAWI)		
Proponowana liczba (W3):		Ok. 110-115		
Proponowana alokacja (W3)		Ok. 85 mln zł		

Źródło: opracowanie własne.

2.2. Przedsiębiorczość (CP 1)

W przypadku przedsiębiorstw, z uwagi na ich dużą liczbę w województwie, i jednostkowe wysokie potrzeby finansowe, Zespół Badawczy nie proponuje wprowadzania dotacji w zakresie przedsiębiorczości. Proponuje się zaplanowanie oferty IF dla MŚP w WRPO 2021+. Dodatkowe wsparcie MŚP mogą otrzymać w ramach oferty IF wykorzystującej środki zwrócone z IF WRPO 20007-2013, później także z WRPO 2014+. Zespół Badawczy dopuszcza jednak możliwość zastosowania dotacji w tym obszarze w przypadkach nadzwyczajnych i tę decyzję pozostawia IZ WRPO 2021+.

Propozycja zaoferowania wsparcia bezzwrotnego w ramach obszaru przedsiębiorczości dotyczy jst, które są odpowiedzialne np. za tworzenie klimatu inwestycyjnego na swoim obszarze i przyciąganie inwestycji (por. Tabela 4). Działania te mogą dotyczyć m.in. dostosowania terenu do potrzeb inwestycyjnych, obsługi inwestora lub promocji lokalnego potencjału gospodarczego na arenie międzynarodowej (np. targach). Jest to działalność, która bezpośrednio nie przynosi dochodu, jednak w długim okresie może przyczynić się do zwiększenia przychodów jst oraz poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy. Przewiduje się pojedyncze projekty w tym zakresie. Korzyścią z wprowadzenia takiej interwencji może być poprawa sytuacji gospodarczej w częściach regionu, w których następuje transformacja gospodarcza, lub które do tej pory były słabsze gospodarczo niż wiodące ośrodki regionalne. Ograniczeniem w tym przypadku może okazać się dość niska alokacja wynikająca z limitów budżetowych w poszczególnych CP w WRPO 2021+.

Tabela 4. Opis instrumentu - dotacje dla jst na wspieranie przedsiębiorczości

CP 1	Dotacje dla jst na wspieranie przedsiębiorczości
Cel instrumentu	Poprawa klimatu inwestycyjnego w regionie, poprawa obsługi inwestorów, przyciąganie nowych inwestycji
Zawodność rynku	Dobra publiczne niekonkurencyjne w konsumpcji

CP 1		Dotacje dla jst na wspieranie przedsiębiorczości		
Uzasadnienie (analiza desk research)		Wyzwanie nr 1 w SRWW2030 - "Wzrost konkurencyjności, produktywności i innowacyjności gospodarki" Konieczność stymulowania potencjału gospodarczego regionu		
Uzasadnienie wyboru (badania pierwotne)		Wśród odpowiedzi na pytanie otwarte dot. administracji przedstawiciele jst oznaczali konieczność podniesienia jakości obsługi interesantów oraz poprawę sytuacji gospodarczej regionu łącznie wskazując niezaspokojone potrzeby inwestycyjne na poziomie 93,5 mln zł (por. podrozdz. 3.4.3.4., s. 101 w Raporcie końcowym)		
Beneficjenci -typ		Jst		
Beneficjenci-grupa docelowa		Jst		
Obszar interwencji (luka)		Przedsiębiorczość		
Obszar interwencji (geograficznie)		Całe województwo		
Model podstawowy:	Wszystkie jst	Model alternatywny:	Wszystkie jst	
Komplementarność wykorzystania środków zwróconych		Brak		
Proponowana wielkość transakcji	Min.	Max.	Karencja	Okres spłaty/zwrotu
	-	20 mln zł	n.d.	n.d.
Proponowana liczba (W1):		10		
Proponowana alokacja (W1)		80 mln zł		
Proponowana liczba (W2):		220		
Proponowana alokacja (W2)		Ok. 93 mln zł		
Proponowana liczba (W3):		825		
Proponowana alokacja (W3)		Ok. 86 mln zł		

Źródło: opracowanie własne.

2.3. Działalność IOB (CP 1)

Działalność IOB jest pożądana z punktu widzenia podnoszenia poziomu konkurencyjności i innowacyjności regionu, powinno się jej więc nadać wysoki priorytet (por. Tabela 42, podrozdział 3.5. w Raporcie końcowym). Działalność IOB w kolejnych kilku latach powinna skupić się nadal na inwestycjach aparaturowych (z uwagi na duże zróżnicowanie wewnątrz regionu w tym zakresie⁵), ale także na rozwoju – oferty usług dla przedsiębiorstw i sieciowania współpracy między nauką i biznesem. Wspierając IOB warto będzie również uwzględnić akredytację i certyfikację, o czym wspominali przedstawiciele IOB w wywiadach (por. Tabela 5).

⁵ A. Bąkowski et al., *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2018.*, op. cit.; *Analiza potrzeb finansowych oraz luki finansowej w obszarze instytucji otoczenia biznesu*, Warszawa 2020.

Tabela 5. Opis instrumentu - dotacje na działalność IOB

CP 1		Dotacje na działalność IOB		
Cel instrumentu		Zapewnienie usług proinnowacyjnych przedsiębiorstwom w regionie z uwagi na występujący popyt na usługi niefinansowe, zwłaszcza wśród MŚP		
Zawodność rynku		Występują zawodności efektów zewnętrznych oraz dóbr publicznych niekonkurencyjnych w konsumpcji		
Uzasadnienie (analiza desk research)		Określenie Wielkopolski jako moderate innovator z niewykorzystanym potencjałem innowacyjnym Niski poziom kompetencji kadry IOB Wysoki popyt na usługi niefinansowe wśród MŚP (np. doradcze) Konieczność aktywacji klastrów branżowych Konieczność sieciowania współpracy nauki z biznesem Zaleca się zwrócenie większej uwagi na elementy miękkie Potrzeby finansowe w latach 2021-2027 404,7 mln zł (por. podrozdz. 3.4.2, s. 92 w Raporcie końcowym)		
Uzasadnienie wyboru (badania pierwotne)		Wywiady z przedstawicielami IOB – wskazania na konieczność poprawy kapitału ludzkiego IOB i sieciowania współpracy różnych jednostek, w tym członków klastrów z sektorem edukacji		
Beneficjenci -typ		IOB		
Beneficjenci-grupa docelowa		Wszystkie IOB w regionie, w tym klastry		
Obszar interwencji (luka)		Działalność IOB		
Obszar interwencji (geogr.)		Całe województwo		
Model podstawowy:	Wszystkie IOB, w tym klastry	Model alternatywny:	IOB (poza klastrami przemysłowymi)	
Komplementarność wykorzystania środków zwróconych		Brak		
W jaki sposób zainteresowanie może ulec zmianie w wyniku skutków pandemii COVID-19?		Pandemia może obniżyć poziom zainteresowania usługami IOB (z uwagi np. na zawieszanie działalności przez MŚP)		
Proponowana wielkość transakcji	Min.	Max.	Karencja	Okres spłaty/zwrotu
	-	2 mln zł	n.d.	n.d.
Proponowana liczba (W1):		50 ⁶		
Proponowana alokacja (W1)		60 mln zł		
Proponowana liczba (W2):		150 ⁷		
Proponowana alokacja (W2)		700 mln zł		
Proponowana liczba (W3):		100		
Proponowana alokacja (W3)		375 mln zł		

Źródło: opracowanie własne.

⁶ Założono, że ok. 5% IOB funkcjonujących w Wielkopolsce (liczba wg wskazań raportu SOOIPP) nie będzie się ubiegać o wsparcie. Założono także, że średnio jedno IOB zgłosi 1 projekt z sukcesem.

⁷ Założono dla każdego IOB 3 projekty, w tym 2 o charakterze aparaturowym i 1 o charakterze miękkim, np. certyfikacja IOB, rozwój kapitału ludzkiego.

Podnoszenie poziomu kompetencji pracowników IOB mogłoby być realizowane w ramach CP 4. Wynika to m.in. z wywiadów przeprowadzonych na potrzeby tego badania z przedstawicielami IOB (szczególnie podnoszenie poziomu kompetencji), którzy zaznaczali potrzeby w tym zakresie, a także analizy *desk research*, m.in. analizy założeń strategicznych województwa (SRWW 2030, s. 40, 58, 125). W związku z tym należy rozszerzyć wartość potrzeb finansowych zdefiniowanych w rozdziale 4 i określonych jedynie dla inwestycji w maszyny i urządzenia oraz wyposażenie o „miękki” wymiar projektów zgłaszanych przez IOB. Zaletą inwestowania w te instytucje będzie podniesienie konkurencyjności i innowacyjności wielkopolskich przedsiębiorstw. Ryzyko z kolei wiąże się z niechęcią do składania wniosków przez IOB w ramach naborów na „miękkie” projekty – jak wskazały wywiady, głównie działalność projektowa IOB skupia się właśnie na inwestycjach „twardych”.

2.4. Energetyka (CP 2)

W obszarach energetyki oraz ochrony środowiska istnieje konieczność wprowadzenia dotacji dla jst i podległych im jednostek, które zajmują się budową, modernizacją i utrzymaniem infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i ciepłowniczej, a które służą społeczności regionu do wykonywania codziennych czynności. W tym zakresie powinno się uwzględnić także infrastrukturę służącą retencji wody (por. Tabela 6). Zespół Badawczy ma świadomość dużych niezaspokojonych potrzeb finansowych w tym zakresie, jednak finansowanie inwestycji będzie możliwe także ze środków programów krajowych, zatem interwencja o zasięgu regionalnym może zaspokoić jedynie część tych potrzeb.

Tabela 6. Opis instrumentu - dotacje na działalność zw. z budową i modernizacją infrastruktury publicznej

CP 2	Dotacje na działalność zw. z budową i modernizacją infrastruktury publicznej ⁸
Cel instrumentu	Obniżenie wartości niezaspokojonych potrzeb finansowych występujących w tym obszarze
Zawodność rynku	Dobra publiczne niekonkurencyjne w konsumpcji
Uzasadnienie (analiza <i>desk research</i>)	Niewielkie możliwości finansowania komercyjnego Realizacja założeń PEP 2030 i PEP 2040 Wysoki priorytet dla ochrony zasobów wodnych i powietrza, szczególnie zaś w obszarze małej retencji Zidentyfikowane potrzeby finansowe łączne na poziomie 41,96 mld zł, w tym najwięcej w zakresie inwestycji w sieci wodno-kanalizacyjne (8,7 mld zł) i zapobiegania suszom oraz wspieranie retencji (8,85 mld zł); inne podobszary: oczyszczalnie, ochrona powietrza, gospodarka odpadami, gruntami, adaptacja do zmian klimatu, bioróżnorodność. Niezaspokojone potrzeby finansowe (bez rozróżnienia na grupę beneficjentów) na poziomie 40,83 mld zł (por. podrozdz. 3.4.7., s. 110 w Raporcie końcowym)
Uzasadnienie wyboru (badania pierwotne)	Niezaspokojone potrzeby finansowe jst w tym zakresie wyniosły dla ochrony środowiska 683,26 mln zł (por. podrozdz. 3.4.7., s. 110 w Raporcie końcowym), w obszarze energetyki 331,14 mln zł (por. podrozdz. 3.4.6., s. 108 w Raporcie końcowym)
Beneficjenci -typ	Jst i jednostki im podległe
Beneficjenci-grupa docelowa	Jst i jednostki im podległe
Obszar interwencji (luka)	Ochrona środowiska, Energetyka

⁸ Według Zespołu Badawczego działanie jest właściwe zarówno dla obszaru energetyki, jak i ochrony środowiska.

CP 2		Dotacje na działalność zw. z budową i modernizacją infrastruktury publicznej ⁸		
Obszar interwencji (geogr.)		Całe województwo		
Model podstawowy:	Wszystkie jst	Model alternatywny:	Wszystkie jst wskazane w dokumentacji nt. energetyki i ochrony środowiska w regionie jako najslabiej rozwinięte w tych obszarach	
Komplementarność wykorzystania środków zwróconych		Brak		
Proponowana wielkość transakcji	Min.	Max.	Karencja	Okres spłaty/zwrotu
	-	20 mln zł	n.d.	n.d.
Proponowana liczba (W1):		100		
Proponowana alokacja (W1)		320 mln zł		
Proponowana liczba (W2):		240		
Proponowana alokacja (W2)		42 mld zł		
Proponowana liczba (W3):		170		
Proponowana alokacja (W3)		Ok. 21,5 mld zł		

Źródło: opracowanie własne.

2.5. Ochrona środowiska (CP 2)

Tabela 7. Opis instrumentu - dotacje na działania w zakresie ochrony środowiska

CP 2	Dotacje na działania w zakresie ochrony środowiska
Cel instrumentu	Obniżenie wartości niezaspokojonych potrzeb finansowych występujących w tym obszarze
Zawodność rynku	Dobra publiczne niekonkurencyjne w konsumpcji
Uzasadnienie (analiza desk research)	Niewielkie możliwości finansowania komercyjnego Mały lub brak efektu jałowej straty, duży potencjał absorpcyjny wskazany przez ewaluację mid-term WRPO 2014+ Cel Strategiczny 2 w SRWW 2030 Realizacja założeń PEP 2030 i PEP 2040 Wysoki priorytet dla ochrony zasobów wodnych i powietrza, szczególnie zaś w obszarze małej retencji Zidentyfikowane potrzeby finansowe łączne na poziomie 41,96 mld zł, w tym najwięcej w zakresie inwestycji w sieci wodno-kanalizacyjne (8,7 mld zł) i zapobiegania suszom oraz wspieranie retencji (8,85 mld zł); inne podobszary: oczyszczalnie, ochrona powietrza, gospodarka odpadami, gruntami, adaptacja do zmian klimatu, bioróżnorodność. Niezaspokojone potrzeby finansowe (bez rozróżnienia na grupę beneficjentów) na poziomie 40,83 mld zł (por. podrozdz. 3.4.7., s. 110 w Raporcie końcowym)
Uzasadnienie wyboru (badania pierwotne)	Ok. 50% jst oznaczyło potrzeby w tym obszarze Niezaspokojone potrzeby finansowe (por. podrozdz. 3.4.7, s. 111 w Raporcie końcowym) jst ok. 700 mln zł
Beneficjenci -typ	Jst
Beneficjenci-grupa docelowa	Jst
Obszar interwencji (luka)	Ochrona środowiska

Projekt finansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego
i Samorząd Województwa Wielkopolskiego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu
Operacyjnego na lata 2014-2020

CP 2		Dotacje na działania w zakresie ochrony środowiska		
Obszar interwencji (geogr.)		Całe województwo		
Model podstawowy:	Wszystkie jst	Model alternatywny:	W pierwszej kolejności lub wyłącznie te jst wskazane przez SRWW 2030 oraz delimitację wykonaną przez PAN, OSI strategiczne i fakultatywne	
Komplementarność wykorzystania środków zwróconych		Środki zwrócone - na wsparcie działań wpisujących się w działania w zakresie celów środków zwróconych np. (rewitalizacja, efektywność energetyczna budynków) w postaci pożyczek.		
Proponowana wielkość transakcji	Min.	Max.	Karencja	Okres spłaty/zwrotu
	-	10 mln zł	n.d.	n.d.
Proponowana liczba (W1):		200		
Proponowana alokacja (W1)		1,54 mld zł		
Proponowana liczba (W2):		Ok. 5000		
Proponowana alokacja (W2)		42 mld zł		
Proponowana liczba (W3):		Ok. 2500		
Proponowana alokacja (W3)		Ok. 21,5 mld zł		

Źródło: opracowanie własne.

Projekty w obszarze ochrony środowiska, z uwagi na typ beneficjenta (jst) otrzymującego wsparcie, są możliwe do sfinansowania głównie w formie dotacji (por. Tabela 7). Obszar ten jest bardzo rozległy tematycznie (por. Tabela 42, podrozdz. 3.5. w Raporcie końcowym: adaptacja do zmian klimatu, wpieranie sztucznej retencji, ochrona przed hałasem, ochrona powietrza, bioróżnorodności, gospodarka wodna, wodno-ściekowa, odpadami, usuwanie azbestu i inne). Najwyższy priorytet powinna mieć ochrona zasobów wodnych z uwagi na deficyty wody w województwie i jeden z najwyższych poziomów zagrożenia suszą oraz intensywne rolnictwo. Niemal połowa jst oznaczyła potrzeby w tym obszarze. Realizacja działań przyczyni się nie tylko do osiągnięcia celu strategicznego 2 w SRWW 2030, a także celów wyznaczonych przez PEP 2030 i PEP 2040. Z uwagi na wysokie niezaspokojone potrzeby finansowe Zespół Badawczy nie widzi przeciwwskazań dla wprowadzenia dotacji i nie przewiduje trudności w naborze WoD.

2.6. Transport (CP 3)

Tabela 8. Opis instrumentu - dotacje na inwestycje w rozwój transportu w regionie⁹

CP 3	Dotacje na inwestycje w rozwój transportu w regionie
Cel instrumentu	Częściowe zaspokojenie potrzeb finansowych w zakresie budowy i modernizacji infrastruktury transportowej w postaci dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich Zlikwidowanie problemu niedostępności transportowej niektórych obszarów województwa
Zawodność rynku	Dobra publiczne niekonkurencyjne w konsumpcji
Uzasadnienie (analiza desk research)	Słaba dostępność transportowa północy województwa

⁹ Do rozważenia jest także zaproponowanie dotacji w zakresie zakupu taboru kolejowego w ramach oferowania regionalnych połączeń kolejowych. Obliczona luka finansowa wynosi 2 mld zł. Zespół Badawczy proponuje, aby na zakup taboru dotacje wyniosły nie więcej niż 60 mln zł w ramach realizacji CP 3.

CP 3			Dotacje na inwestycje w rozwój transportu w regionie		
			Migracja ludności spowodowana brakiem możliwości dojazdu do pracy (lub brakiem pożądanego miejsca pracy) w większych ośrodkach miejskich W ramach ewaluacji mid-term zidentyfikowano także wysoki potencjał absorpcyjny umożliwiający wykorzystanie dodatkowych środków ponad główną alokację w PI 7b (drogi) Oprócz inwestycji infrastrukturalnych interwencja powinna objąć także rozwój transportu miejskiego, i zakup taboru, także cyfryzację w transporcie Zgodnie z metodyką MFIPR potrzeby przedsiębiorstw w tym obszarze powinny być wliczone do obszaru przedsiębiorczości Zidentyfikowane niezaspokojone potrzeby finansowe jst (por. podrozdz. 3.4.4, s. 103 w Raporcie końcowym): Drogi gminne i powiatowe - 26,28 mld zł Drogi wojewódzkie - 1,11 mld zł Transport publiczny - 4,57 mld zł		
Uzasadnienie pierwotne)	wyboru	(badania)	38,17% jst wskazało na potrzeby inwestycyjne w zakresie transportu. (pod. podrozdz. 3.4.4, s. 104 w Raporcie końcowym) Aż 62 respondentów jst wskazało potrzeby dotyczące transportu publicznego. Wśród najczęściej wskazywanych znalazły się: o remont i budowa dróg (zdecydowanie najczęściej wskazań),o rozwój połączeń kolejowych z aglomeracją Poznania,o zakup taboru, w tym elektrycznych autobusów,o budowa ścieżek rowerowych prowadzących do głównych węzłów przesiadkowych. W kategorii „inne potrzeby” zwykle jst wskazywały remont i modernizację dróg Zespół Badawczy szacuje lukę finansową dotyczącą min. 50% jst Tylko 12 respondentów wskazało, że ich jst mogłyby skorzystać z IF w przypadku tego obszaru. Zdecydowana większość jst zgłaszających potrzeby w tym obszarze oznaczyła chęć skorzystania z dotacji, w tym nawet przy wkładzie własnym rzędu 45%.		
Beneficjenci -typ			Jst (gminy, powiaty)		
Beneficjenci-grupa docelowa			Jst (gminy, powiaty)		
Obszar interwencji (luka)			Transport		
Obszar interwencji (geogr.)			Całe województwo		
Model podstawowy:	Wszystkie jst		Model alternatywny:	Wszystkie jst	
Komplementarność środków zwróconych wykorzystania			Brak		
Proponowana wielkość transakcji	Min.		Max.	Karencja	Okres spłaty/zwrotu
	-		n.d.	n.d.	n.d.
Proponowana liczba (W1):			150		
Proponowana alokacja (W1)			1,45 mld zł		
Proponowana liczba (W2):			Min. 3500		
Proponowana alokacja (W2)			Ok. 32 mld zł		

CP 3	Dotacje na inwestycje w rozwój transportu w regionie
Proponowana liczba (W3):	Min. 1200
Proponowana alokacja (W3)	Ok. 16 mld zł

Źródło: opracowanie własne.

Rozwój transportu jest kluczowy dla zwalczania problemu niewystarczająco dobrej dostępności transportowej poszczególnych części regionu (por. Tabela 42, podrozdział 3.5., także podrozdział 1.4.2. w Raporcie końcowym). Słaba dostępność transportowa zwłaszcza północy województwa może w długim okresie prowadzić do częściowego wyludnienia w kierunku obszarów podmiejskich dużych miast Wielkopolski, a także utratę funkcji społeczno-gospodarczych. Inwestycje w drogi to największy pod względem wartości niezaspokojonych potrzeb finansowych podobszar wsparcia zidentyfikowany w tym badaniu. Rozwój sieci transportowej powinien być ujęty szeroko w WRPO 2021+ i obejmować różne gałęzie transportu, infrastrukturę liniową i punktową oraz multimodalny transport czy integrację międzygałęziową. Z uwagi na typ beneficjenta najlepszą formą są dotacje (por. Tabela 8). Choć wielu z nich deklarowało chęć skorzystania z IF (por. podrozdział 5.2.4. w Raporcie końcowym), Zespół Badawczy nie proponuje zawierać IF w tym zakresie w ostatecznym kształcie WRPO 2021+. Jedyną obawą co do instrumentu dotacyjnego jest to, że zapewne alokacja może zostać szybko wyczerpana.

2.7. Usługi publiczne (CP 4 EFRR i EFS+)

2.7.1. Edukacja (oświata)

Działalność rozwojowa oświaty (por. Tabela 9) była jedną z najczęściej wskazywanych potrzeb przez jst w badaniu CAWI/CATI, w wywiadach wskazywano na konieczność dopasowania oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy. W ramach wcześniejszej analizy wyodrębniono szereg elementów, które mogą się składać na taką działalność (por. Tabela 42, rozdział 3.5. w Raporcie końcowym): podniesienie jakości i dostępu do kształcenia, podnoszenie kompetencji nauczycieli i uczniów, czy dualnych programów kształcenia. Analiza *desk research* wskazała na wystąpienie niedoskonałości rynku w przypadku tych usług. Mimo, że wskazywano w ankiecie niemal wyłącznie konieczność inwestowania w sprzęt i infrastrukturę, Zespół Badawczy proponuje zintensyfikować wsparcie w projektach „miękkich” (zgodnie z zaleceniami UE, por. rozdz. 4.1.1. w Raporcie końcowym), aby poprawić kompetencje nauczycieli (szczególnie w szkołach zawodowych i technikach) oraz uczniów (np. poprzez organizację dodatkowych zajęć w szkołach). Korzyścią z oferowania tego typu wsparcia będzie poprawa jakości procesu kształcenia na różnych poziomach edukacji. Ryzyko wiąże się głównie z możliwym niskim popytem na składanie projektów „miękkich”, ale Zespół Badawczy ocenia je jako bardzo niskie.

Tabela 9. Opis instrumentu - dotacje na rozwój edukacji (oświaty)

CP 4 (EFRR i EFS+)	Dotacje na działalność rozwojową oświaty
Cel instrumentu	Zmniejszenie wartości niezaspokojonych potrzeb finansowych
Zawodność rynku	Zawodności rynku (dobra publiczne niekonkurencyjne w konsumpcji) oraz niezaspokojone potrzeby finansowe występują w przypadku niemal każdych usług publicznych. Niemożliwe finansowanie z rynku komercyjnego; w obszarze edukacji w wysokości 570 mln zł, w tym 156,6 mln zł w podregionie konińskim i 158,6 mln zł w poznańskim i m. Poznań.
Uzasadnienie (analiza <i>desk research</i>)	Niezaspokojone potrzeby finansowe w przypadku usług publicznych Konieczność podjęcia działań w zakresie dopasowania oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy, luki w ofercie edukacyjnej, bezrobocie strukturalne

CP 4 (EFRR i EFS+)		Dotacje na działalność rozwojową oświaty		
		W przypadku usług publicznych, w tym edukacji, istnieją małe szanse uzyskania finansowania komercyjnego, co również warunkują prawne regulacje, w tym system finansowania Do rozważenia połączenie w interwencji środków z EFRR i EFS+ biorąc pod uwagę trudności w prowadzeniu zintegrowanych projektów		
Uzasadnienie wyboru (badania pierwotne)		37,34% badanych jst wskazało na potrzeby inwestycyjne w zakresie edukacji. Wskazywano najczęściej na: konieczność rozbudowy infrastruktury, modernizacji placówek, wyposażenie pracowni (w tym w nowoczesny sprzęt do realizacji programów kształcenia i nauki praktyki zawodu), dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych, budowę bibliotek i sal sportowych. Nieliczne wskazania dotyczyły wsparcia nauki języków obcych, edukacji z zakresu nauk przyrodniczych i technicznych, kształcenia zawodowego, kursów dla nauczycieli (bliżej niesprecyzowanych), organizacji konkursów dla młodzieży. Niezaspokojone potrzeby finansowe ze strony MŚP ok. 2,6 mld zł, ze strony jst ok. 0,55 mld zł Wskazanie na konieczność zastosowania dotacji w wywiadach Zespół Badawczy proponuje rozdzielenie naborów w ramach EFRR i EFS+		
Beneficjenci -typ		Jst		
Beneficjenci-grupa docelowa		Jst odpowiedzialne za oświatę na każdym poziomie edukacji, szczególnie prowadzące szkoły ponadpodstawowe. Zespół Badawczy sugeruje wzmocnienie wsparcia dla szkół zawodowych i techników		
Obszar interwencji (luka)		Usługi publiczne		
Obszar interwencji (geogr.)		Całe województwo		
Model podstawowy:	Wszystkie jst (finansowanie z EFRR i EFS+)	Model alternatywny:	Wszystkie jst (finansowanie z EFRR i EFS+)	
Komplementarność wykorzystania środków zwróconych		Brak		
Proponowana wielkość transakcji	Min.	Max.	Karencja	Okres spłaty/zwrotu
	50 tys. zł	1 mln zł	n.d.	n.d.
Proponowana liczba (W1):		Ok. 2900-3000 ¹⁰		
Proponowana alokacja (W1)		710 mln zł (w tym 300 mln zł z EFRR)		
Proponowana liczba (W2):		ok. 4000 ¹¹		
Proponowana alokacja (W2)		Ok. 1,54 mln zł ¹² (p75)		
Proponowana liczba (W3):		3500		
Proponowana alokacja (W3)		ok. 1,1 mld zł		

Źródło: opracowanie własne.

¹⁰ Przybliżona liczba ok. 75% wszystkich przedszkoli, oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych, szkół podstawowych i ponadpodstawowych w woj. wielkopolskim.

¹¹ Założenie, że każda placówka oświatowa złoży z sukcesem średnio 1,2 WoD w całym okresie 2021-2027.

¹² Korekta luki wyliczonej dla infrastruktury usług publicznych o ok. 15% z przeznaczeniem na projekty „miękkie”.

2.7.2. Włączenie społeczne, integracja społeczna, rynek pracy

Tabela 10. Opis instrumentu - dotacje na usługi w zakresie włączenia społecznego i ekonomii społecznej

CP 4 (EFS+ i EFRR)	Dotacje na usługi w zakresie włączenia społecznego i ekonomii społecznej
Cel instrumentu	Częściowe zaspokojenie zidentyfikowanych potrzeb finansowych i częściowe pokrycie luki finansowej w obszarze usług z zakresu integracji i pomocy społecznej; rozwiązanie problemów społecznych związanych z demografią oraz skutkami pandemii COVID-19
Zawodność rynku	Dobra publiczne niekonkurencyjne w konsumpcji
Uzasadnienie (analiza desk research)	Nieemożliwe do przewidzenia skutki społeczne pandemii koronawirusa Procesy demograficzne, starzenie się społeczeństwa i potrzeby związane z pomocą społeczną, opieką nad tymi osobami oraz osobami niepełnosprawnymi Luka w opiece społecznej dot. m.in. zakładów opieki dziennej, opieki nad dziećmi do lat 3 Problemy z aktywizacją długotrwale bezrobotnych Luka w obszarze pomocy społecznej 133,62 (p50), 788,66 mln zł (p90) (por. podrozdz. 3.4.3.1., s. 97 - tabela 26 w Raporcie końcowym) Zalecana aktualizacja w terminie późniejszym z uwagi na dynamikę rynku pracy
Uzasadnienie wyboru (badania pierwotne)	Wnioski z wywiadu z przedstawicielem ROPS: Intensyfikacja wsparcia w zakresie usług społecznych, wieloetapowej aktywizacji Objęcie interwencją szczególnie: rodzin adopcyjnych i pieczy zastępczej, osób starszych i ich opiekunów, podobnie w przypadku osób niepełnosprawnych, osób z zaburzeniami psychicznymi (szczególnie ważne w trakcie i po pandemii), osób w kryzysie (np. po wyjściu z zakładu karnego), pracowników socjalnych oraz wielu instytucji publicznych i niepublicznych realizujących wsparcie – tylko w formie dotacji Potrzebne usługi środowiskowe – np. zapewnienie mieszkania IF tylko dla wybranych przedsiębiorstw społecznych W pandemii szczególnie pomoc dla dzieci (pon. 16 r.ż.), osób tracących pracę, z rodzin przemocowych, osób zadłużonych, samotnych Łączenie inwestycji „miękkich” i „twardych” Intensywne inwestycje w rodziny, także w migrantów Szczególne wsparcie - do podregionu konińskiego (z uwagi na wygaszanie największego sektora) Niezaspokojone potrzeby finansowe deklarowane przez JST w wysokości 29 mln zł, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe 25 ml zł (por. podrozdz. 3.4.3.3., s. 100 w Raporcie końcowym)
Beneficjenci -typ	Jst i ich jednostki organizacyjne (także te wspierające rodziny i system pieczy zastępczej) oraz utworzone przez nie podmioty (w tym lecznicze) NGO (jako partner) OWES PES państwowe jednostki budżetowe NZOZ ROPS

CP 4 (EFS+ i EFRR)		Dotacje na usługi w zakresie włączenia społecznego i ekonomii społecznej		
Beneficjenci-grupa docelowa		PES, osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, osoby nieaktywne zawodowo kwalifikujące się do profilaktyki, leczenia lub rehabilitacji zdrowotnej ze względu na wiek lub stan zdrowia		
Obszar interwencji (luka)		Usługi publiczne		
Obszar interwencji (geogr.)		Całe województwo		
Model podstawowy:	Wszystkie wymienione instytucje	Model alternatywny:	jak w modelu podstawowym	
Komplementarność wykorzystania środków zwróconych		Brak		
Proponowana wielkość transakcji	Min.	Max.	Karencja	Okres spłaty/zwrotu
	50 tys. zł	-	n.d.	n.d.
Proponowana liczba (W1):		2000		
Proponowana alokacja (W1)		1,455 mld zł (w tym 585 mln zł EFRR)		
Proponowana liczba (W2):		Ok. 5000		
Proponowana alokacja (W2)		Ok. 358,95 mln zł (p75) ¹³ , dodatkowo 995,04 mln zł (MŚP), 902,83 (wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe) oraz 33,93 mln zł (jst), łącznie 2,29 mld zł		
Proponowana liczba (W3):		Ok. 3500		
Proponowana alokacja (W3)		Ok. 1,85 mld zł		

Źródło: opracowanie własne.

Instytucje publiczne są odpowiedzialne za generowanie i realizację tzw. innowacji społecznych, a także usług w obszarze integracji i pomocy społecznej (por. Tabela 10), np. w zakresie dziennej opieki. Rozwój usług na rzecz pomocy społecznej odpowie na wyzwania społeczne Wielkopolski¹⁴, szczególnie w zakresie wielowymiarowej aktywizacji osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem i osób w kryzysie. Istotność problemów społecznych w Wielkopolsce powoduje, że należy im nadać wysoki priorytet (por. Tabela 42, podrozdział 3.5. w Raporcie końcowym). Obserwuje się wiele luk strukturalnych w tym zakresie w regionie, o czym wspominał w wywiadzie także przedstawiciel ROPS. Jednym z priorytetów w zakresie pomocy społecznej jest jej deinstytucjonalizacja, w którym to procesie także PES, w tym PS będą mieć bardzo ważną rolę. Między innymi z tego powodu Zespół Badawczy proponuje w pierwszej kolejności udzielenie dotacji tym podmiotom. Zespół Badawczy przewiduje niewielkie ryzyko braku zainteresowania wsparciem przez te instytucje, jednak zostało ono zdecydowanie zmniejszone dzięki wspomnianemu rozstrzygnięciu kwestii kwalifikowalności VAT-u w okresie 2021-2027.

¹³ Zdaniem Zespołu Badawczego, luka ta nie odzwierciedla wszystkich potrzeb w zakresie włączenia społecznego i integracji społecznej, bowiem obejmuje wyłącznie wymiar infrastrukturalny interwencji oraz nie uwzględnia dążenia do deinstytucjonalizacji systemu świadczenia usług społecznych. W związku z tym zaproponowano alokację wyższą niż wynikająca z obliczonej luki.

¹⁴ Por. M. Gajewski et al., Badanie potrzeb finansowych i pozafinansowych w sektorze ekonomii społecznej oraz usług społecznych i zdrowotnych, MFIPR, Warszawa 2020, s. 42,83.

Tabela 11. Opis instrumentu - dotacje na usługi w zakresie aktywizacji zawodowej osób zagrożonych ubóstwem

CP 4		Dotacje na usługi w zakresie aktywizacji zawodowej osób zagrożonych ubóstwem		
Cel instrumentu		Częściowe zaspokojenie zidentyfikowanych potrzeb finansowych i potrzeb regionu z punktu widzenia funkcjonowania rynku pracy		
Zawodność rynku		Dobra publiczne niekonkurencyjne w konsumpcji Konieczna aktualizacja w terminie późniejszym z uwagi na dynamikę rynku pracy		
Uzasadnienie (analiza desk research)		Niemożliwe do przewidzenia skutki społeczne pandemii koronawirusa Występowanie zjawiska ubóstwa (w tym trwałego) w Wielkopolsce Problemy z aktywizacją długotrwale bezrobotnych		
Uzasadnienie wyboru (badania pierwotne)		Wnioski z wywiadu z przedstawicielem ROPS: Intensyfikacja wsparcia w zakresie usług społecznych, wieloetapowej aktywizacji Objęcie opieką szczególnie osób długotrwale bezrobotnych Uwzględnienie w interwencji skutków pandemii COVID-19 (bezrobocie w określonych sektorach: do rozważenia skierowanie oferty do branż najbardziej dotkniętych zmianami) Niezaspokojone potrzeby MŚP w zakresie integracji społeczno-zawodowej w wys. 132,35 mln zł (zakłada się konieczność interwencji publicznej ze strony jst w tym zakresie), w przypadku jst nie zgłoszono (por. podrozdz. 3.4.3.3., s. 101 w Raporcie końcowym)		
Beneficjenci -typ		Jst i ich jednostki organizacyjne PUP WUP NGO (ew. partner)		
Beneficjenci-grupa docelowa		osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i ubóstwem		
Obszar interwencji (luka)		Usługi publiczne		
Obszar interwencji (geogr.)		Całe województwo		
Model podstawowy:	Wszystkie wymienione instytucje	Model alternatywny:	Jak w modelu podstawowym	
Komplementarność wykorzystania środków zwróconych		Brak		
Proponowana wielkość transakcji	Min. 50 tys. zł	Max. 1 mln zł	Karencja n.d.	Okres spłaty/zwrotu n.d.
Proponowana liczba (W1):		200		
Proponowana alokacja (W1)		492 mln zł (wspólnie z kolejnym działaniem)		
Proponowana liczba (W2):		Ok. 2500		
Proponowana alokacja (W2)		Ok. 359 mln zł (p75)+ok. 135 mln zł ze strony MŚP, czyli łącznie 494 mln zł bez uwzględnienia wymiaru miękkiego interwencji		
Proponowana liczba (W3):		Ok. 1300		
Proponowana alokacja (W3)		Ok. 493 mln zł		

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 12. Opis instrumentu - dotacje na usługi w zakresie aktywizacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych

CP 4		Dotacje na usługi w zakresie aktywizacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych			
Cel instrumentu		Częściowe zaspokojenie zidentyfikowanych potrzeb finansowych i potrzeb regionu z punktu widzenia funkcjonowania rynku pracy			
Zawodność rynku		Dobra publiczne niekonkurencyjne w konsumpcji Konieczna aktualizacja w terminie późniejszym z uwagi na dynamikę rynku pracy			
Uzasadnienie (analiza desk research)		Niemożliwe do przewidzenia skutki społeczne pandemii koronawirusa Utrwalające się zjawisko długotrwałego bezrobocia w regionie Problemy z aktywizacją długotrwale bezrobotnych			
Uzasadnienie wyboru (badania pierwotne)		Wnioski z wywiadu z przedstawicielem ROPS: Objęcie opieką szczególnie osób długotrwale bezrobotnych Uzasadnienie jak w poprzedniej tabeli: Niezaspokojone potrzeby MŚP w zakresie integracji społeczno-zawodowej w wys. 132,35 mln zł (zakłada się konieczność interwencji publicznej ze strony jst w tym zakresie), w przypadku jst nie zgłoszono (por. podrozdz. 3.4.3.3., s. 101 w Raporcie końcowym) Proponuje się także uwzględnienie niezaspokojonych potrzeb finansowych w populacji MŚP wykazanych w podrozdz. 3.4.1.1., s. 85, Tabela 16 (wartość 2,5 mld zł; zdaniem Zespołu Badawczego wymaga interwencji publicznej) – możliwe zwiększenie alokacji o kolejne 250 mln zł			
Beneficjenci -typ		Jst i ich jednostki organizacyjne PUP WUP NGO (ew. partner)			
Beneficjenci-grupa docelowa		Osoby długotrwale bezrobotne			
Obszar interwencji (luka)		Usługi publiczne			
Obszar interwencji (geogr.)		Całe województwo			
Model podstawowy:	Wszystkie uprawnione instytucje	Model alternatywny:	Wszystkie uprawnione instytucje		
Komplementarność wykorzystania środków zwróconych		Brak			
Proponowana wielkość transakcji	Min. 50 tys. zł	Max. 500 tys. zł	Karencja n.d.	Okres spłaty/zwrotu n.d.	
Proponowana liczba (W1):		200			
Proponowana alokacja (W1)		492 mln zł (wspólnie z poprzednim działaniem)			
Proponowana liczba (W2):		Ok. 2500			
Proponowana alokacja (W2)		Ok. 359 mln zł (p75)+ok. 135 mln zł ze strony MŚP, czyli łącznie 494 mln zł bez uwzględnienia wymiaru miękkiego interwencji			
Proponowana liczba (W3):		Ok. 1300			
Proponowana alokacja (W3)		Ok. 493 mln zł			

Źródło: opracowanie własne.

Niekorzystnym zjawiskiem jest długotrwałe bezrobocie i brak skutecznej aktywizacji niektórych bezrobotnych (por. Tabela 11, Tabela 12). Wprawdzie bezrobocie w Wielkopolsce jest na niskim poziomie, ale to nie wyklucza występowania problemów w obszarze rynku pracy. Wspomniane działanie zostało sklasyfikowane jako posiadające wysoki priorytet w Tabeli 42 w podrozdziale 3.5. w Raporcie końcowym nt. działań związanych z potrzebami finansowymi w poszczególnych obszarach interwencji. Projekty powinny być realizowane przez instytucje rynku pracy w całym województwie, przy czym należy monitorować stale rynek pracy pod względem dynamiki stopy bezrobocia oraz osób, które stają się bezrobotne (jak wskazano w rozdziale 1.4.2. Raportu końcowego, zwykle są to osoby młode, o niskich kwalifikacjach, powyżej 50. r.ż.) i do nich kierować również wsparcie, w ramach tego samego cs lub kolejnych innych.

Tabela 13. Opis instrumentu - dotacje na usługi w zakresie outplacementu i przekwalifikowania pracowników

CP 4		Dotacje na usługi w zakresie outplacementu i przekwalifikowania pracowników	
Cel instrumentu		Częściowe zaspokojenie zidentyfikowanych potrzeb regionu z punktu widzenia funkcjonowania rynku pracy – w odniesieniu do osób zagrożonych zwolnieniem z pracy lub których zdrowie jest zagrożone w miejscu pracy Programy rehabilitacji zdrowotnej na rzecz powrotu na rynek pracy Eliminacja zagrożeń dla zdrowia i życia pracowników (w tym ergonomia pracy), np. poprzez poprawę ergonomii pracy	
Zawodność rynku		Dobra publiczne niekonkurencyjne w konsumpcji Konieczna aktualizacja w terminie późniejszym z uwagi na dynamikę rynku pracy, szczególnie skutki pandemii COVID-19	
Uzasadnienie (analiza desk research)		Niemożliwe do przewidzenia skutki gospodarcze pandemii koronawirusa Groźba masowych zwolnień w dużych przedsiębiorstwach w wyniku pandemii COVID-19	
Uzasadnienie wyboru (badania pierwotne)		Szkolenia pracowników cieszyły się dużym zainteresowaniem w grupie potencjalnych beneficjentów – przedstawicieli MŚP Niezaspokojone potrzeby finansowe w populacji MŚP w wys. 916,68 mln zł dla outplacementu i wsparcie szkolenia i kształcenia zawodowego w wys. 546,33 mln zł (por. podrozdz. 3.4.1.1., s. 85, Tabela 16 w Raporcie końcowym)	
Beneficjenci -typ		Przedsiębiorstwa i inni pracodawcy PUP, WUP Jst, podmioty tworzone przez jst PES NGO Podmioty lecznicze Uczelnie i ich spółki celowe	
Beneficjenci-grupa docelowa		Osoby w wieku produkcyjnym Osoby pracujące długotrwałe w niekorzystnych warunkach Przedsiębiorcy	
Obszar interwencji (luka)		Usługi publiczne	
Obszar interwencji (geogr.)		Całe województwo	
Model podstawowy:	Wszystkie uprawnione instytucje	Model alternatywny:	Wszystkie uprawnione instytucje

CP 4		Dotacje na usługi w zakresie outplacementu i przekwalifikowania pracowników		
Komplementarność wykorzystania środków zwróconych		Brak		
Proponowana wielkość transakcji	Min. 50 tys. zł	Max. 1,5 mln zł	Karencja n.d.	Okres spłaty/zwrotu n.d.
Proponowana liczba (W1):		200		
Proponowana alokacja (W1)		265 mln zł		
Proponowana liczba (W2):		Ok. 2500		
Proponowana alokacja (W2)		Ok. 1,45 mld zł		
Proponowana liczba (W3):		Ok. 1300		
Proponowana alokacja (W3)		Ok. 850 mln zł		

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 14. Opis instrumentu - dotacje na usługi w zakresie kształcenia osób dorosłych

CP 4 (EFS+ i EFRR)		Dotacje na usługi w zakresie kształcenia osób dorosłych		
Cel instrumentu		Częściowe zaspokojenie zidentyfikowanych potrzeb regionu z punktu widzenia funkcjonowania rynku pracy – w odniesieniu do osób i niskich kwalifikacjach i zagrożonych ubóstwem (tzw. ubodzy pracujący)		
Zawodność rynku		Dobra publiczne niekonkurencyjne w konsumpcji Konieczna aktualizacja w terminie późniejszym z uwagi na dynamikę rynku pracy, szczególnie skutki pandemii COVID-19		
Uzasadnienie (analiza desk research)		Niemożliwe do przewidzenia skutki gospodarcze pandemii koronawirusa Groźba masowych zwolnień w dużych przedsiębiorstwach w wyniku pandemii COVID-19		
Uzasadnienie wyboru (badania pierwotne)		Szkolenia pracowników cieszyły się dużym zainteresowaniem w grupie potencjalnych beneficjentów – przedstawicieli MŚP Niezaspokojone potrzeby finansowe w populacji MŚP w podrozdz. 3.4.1.1., s. 85, Tabela 16 w Raporcie końcowym (wartość 362,64 mln zł dla rozwijania kierunków kształcenia, 238,46 mln zł dla włączenia pracodawców w proces kształcenia; zdaniem Zespołu Badawczego wymaga interwencji publicznej)		
Beneficjenci -typ		Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami		
Beneficjenci-grupa docelowa		Osoby w wieku produkcyjnym Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy, np. posiadających niskie kwalifikacje, osoby powyżej 50. roku życia, poniżej 30. roku życia (por. Tabela 42 w Raporcie końcowym)		
Obszar interwencji (luka)		Usługi publiczne		
Obszar interwencji (geogr.)		Całe województwo		
Model podstawowy:	Wszystkie uprawnione podmioty	Model alternatywny:	Wszystkie uprawnione podmioty	
Komplementarność wykorzystania środków zwróconych		Zasadniczo nie przewiduje się środków zwróconych ze względu na nieinwestycyjny charakter dotacji.		
	Min.	Max.	Karencja	Okres spłaty/zwrotu

CP 4 (EFS+ i EFRR)		Dotacje na usługi w zakresie kształcenia osób dorosłych		
Proponowana wielkość transakcji	50 tys. zł	-	n.d.	n.d.
Proponowana liczba (W1):	200			
Proponowana alokacja (W1)	200 mln zł			
Proponowana liczba (W2):	Ok. 2500			
Proponowana alokacja (W2)	Ok. 600 mln zł (p50)- tylko wymiar infrastrukturalny			
Proponowana liczba (W3):	Ok. 1300			
Proponowana alokacja (W3)	Ok. 400 mln zł			

Źródło: opracowanie własne.

Kształcenie osób dorosłych (por. Tabela 14) oraz przekwalifikowanie pracowników i działania w zakresie outplacementu (por. Tabela 13) są istotne dla regionu pod kilkoma względami: likwidacji zagrożenia ubóstwem, likwidacji luk strukturalnych na rynku pracy, podniesienia jakości życia osób o niskich kwalifikacjach i umożliwienie im znalezienia lepiej płatnej pracy, minimalizacji ryzyka bezrobocia w przypadku zwolnienia z aktualnego miejsca pracy. W tym zakresie, z uwagi na wielowymiarowość korzyści płynących z kształcenia osób dorosłych, należy interwencji nadać wysoki priorytet (skutki działań będą mieć wymiar społeczny i gospodarczy; por. także Tabela 42, podrozdział 3.5. w raporcie końcowym). Istotne jest dopasowanie kierunków kształcenia do potrzeb pracodawców (co pokrywa się zwykle z lukami na rynku pracy).

2.7.3. Ochrona zdrowia

Tabela 15. Opis instrumentu - dotacje na rozwój ochrony zdrowia

CP 4 (EFS+ i EFRR)		Dotacje na działalność rozwojową ochrony zdrowia
Cel instrumentu		Częściowe pokrycie niezaspokojonych potrzeb finansowych w ochronie zdrowia Zmniejszenie luki finansowej w obszarze ochrony zdrowia (cele inwestycyjne)
Zawodność rynku		Dobra publiczne niekonkurencyjne w konsumpcji Niezaspokojone potrzeby finansowe i luka finansowa w obszarze ochrony zdrowia Szacowana luka w zakresie szpitalnictwa w wysokości 9 mld zł, w zakresie POZ w wysokości 300 mln zł, hospicjów 80 mln zł
Uzasadnienie (analiza desk research)		Wielkopolska ma najniższy w Polsce wskaźnik liczby lekarzy na 10 tys. mieszkańców i trudny dostęp do opieki medycznej w ośrodkach wiejskich, małych i średnich miastach; podobnie jest w przypadku liczby pielęgniarek i położnych na 1 tys. mieszkańców Sytuacja demograficzna w Wielkopolsce nie jest zła, ale dofinansowania wymagają usługi dla osób starszych Ze względu na te trudności, wskazane stosowanie e-produktów w ochronie zdrowia Oprócz WRPO 2021+, inne możliwości finansowania (zgodnie z projektem UP w PO IIŚ) W strategii województwa istnieje zapis o następujących działaniach: „Zdrowie dla Wielkopolan”: dostęp do wysokiej jakości usług zdrowotnych i opiekuńczych w regionie, w tym dotyczących świadczeń profilaktycznych, opieki szpitalnej, jak i instytucjonalnej opieki świadczonej na poziomie

CP 4 (EFS+ i EFRR)	Dotacje na działalność rozwojową ochrony zdrowia
	społeczności lokalnych. Najważniejsze inwestycje będą stanowić: Wielkopolskie Centrum Zdrowia Dziecka Zintegrowany Wielodyscyplinarny System Profilaktyki, Diagnostyki i Leczenia Chorób Nowotworowych w Polsce Zachodniej (Protonoterapia, Innowacja i Rozwój Onkologii: INPRONKO) Realizacja programów dotyczących profilaktyki zdrowotnej oraz w ramach Celu Strategicznego 4: „e-Wielkopolska – informatyzacja usług publicznych”
Uzasadnienie wyboru (badania pierwotne)	Dotacje jako najlepsza forma dla ochrony zdrowia (<i>desk research</i> oraz DZ UMWW) Konieczne zainwestowanie w obszary, które zostały uwidocznione, lub ich problemy pogłębione w trakcie pandemii: zdrowie psychiczne, zwłaszcza dzieci i młodzieży, medycyny naprawczej, onkologii Zalecana realizacja wsparcia dla ratownictwa medycznego (luka 80 mln zł, ambulanse, szkolenia), w innych obszarach: - opieka onkologiczna (230 mln zł) - modernizacja szpitali w Poznaniu (70 mln zł) i Kaliszu (100 mln zł), a także innych szpitali - program zwiększenia dostępności kadry medycznej, programy mieszkaniowe i stypendialne dla studentów zawodów medycznych (50 mln zł), - poprawa opieki długoterminowej w ramach DPS, zakładów opiekuńczo-leczniczych, hospicjów (np. zwiększenie bazy łóżek; 60 mln zł), - programy dot. asystentów ozdrowienia i w każdym powiecie powinien powstać oddział psychiatryczny - programy dla wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego dla kadry medycznej Duże problemy ochrony zdrowia, które się pogłębiają: bardzo słaby dostęp do opieki psychiatrycznej, najgorzej w psychiatrii dziecięcej (do tego dochodzi szybkie wypalenie zawodowe); starzejąca się populacja pielęgniarek; niechęć młodych medyków do pracy w sektorze publicznym; zła infrastruktura szpitali; zaniedbana opieka długoterminowa Wśród wnioskodawców nieskutecznych ochrona zdrowia była najczęściej wskazywanym obszarem w ramach potrzeb finansowych Ze strony jst ok. 125 mln zł, MŚP ok. 6,2 mld zł (por. podrozdz. 3.4.3.1., s. 97 w Raporcie końcowym)
Beneficjenci -typ	Jst, podmioty ochrony zdrowia (wykonujące działalność leczniczą)
Beneficjenci-grupa docelowa	Jst Podmioty wykonujące działalność leczniczą zgodnie z listą Ministerstwa Zdrowia: • przedsiębiorcy (w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej), • samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, • jednostki budżetowe, • instytuty badawcze,

CP 4 (EFS+ i EFRR)		Dotacje na działalność rozwojową ochrony zdrowia		
		fundacje i stowarzyszenia, których celem statutowym jest wykonywanie zadań w zakresie ochrony zdrowia i których statut dopuszcza prowadzenie działalności leczniczej,jednostki organizacyjne stowarzyszeń, które posiadają osobowość prawną,osoby prawne i jednostki organizacyjne, które działają na podstawie przepisów o: stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej,stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych, gwarancjach wolności sumienia i wyznania,jednostki wojskowe – w zakresie w jakim wykonują działalność leczniczą. Szczególnie wskazane jest dotowanie działalności szpitali, opieki POZ, profilaktyki zdrowia psychicznego, profilaktyki chorób przewlekłych, profilaktyki onkologicznej		
Obszar interwencji (luka)		Usługi publiczne		
Obszar interwencji (geogr.)		Całe województwo		
Model podstawowy:	Wszystkie podmioty sektora	Model alternatywny:	Tylko wybrane: szpitale, POZ, poradnie specjalistyczne, do rozważenia: hospicja	
Komplementarność wykorzystania środków zwróconych		Brak		
Proponowana wielkość transakcji	Min.	Max.	Karencja	Okres spłaty/zwrotu
	150 tys. zł	10 mln zł	n.d.	n.d.
Proponowana liczba (W1):		100		
Proponowana alokacja (W1)		1010 mln zł (w tym 635 mln zł z EFRR)		
Proponowana liczba (W2):		Ok. 3000 ¹⁵		
Proponowana alokacja (W2)		9,3 mld zł		
Proponowana liczba (W3):		Ok. 1500		
Proponowana alokacja (W3)		Ok. 5 mld zł		

Źródło: opracowanie własne.

Działalność rozwojową ochrony zdrowia (por. Tabela 15), z uwagi na stałe jej niedofinansowanie, problemy finansowe podmiotów leczniczych, skutki pandemii oraz niedobory kadr medycznych i słaby dostęp do opieki medycznej w regionie Zespół Badawczy zaleca traktować priorytetowo. Jest to jedno z najpoważniejszych wyzwań rozwoju Wielkopolski w kolejnych latach, zatem działania w tym zakresie powinny mieć najwyższy priorytet (por. Tabela 42, podrozdział 3.5 w Rapocie końcowym). Zakres działań obejmuje inwestycje w infrastrukturę, ale też kapitał ludzki (profilaktyka zdrowia, redukcja ryzyka dla zdrowia w miejscu pracy, szkolenia, kursy itp.). W analizie desk research i badaniach CAWI/CATI oraz wywiadach był to najczęściej wspominany podobszar interwencji. Zaletą wsparcia dotacyjnego jest odpowiedź na bieżące i głębokie problemy w ochronie zdrowia, także finansowe. Zespół Badawczy zaleca skupienie uwagi nie tylko na zakupie i budowie infrastruktury i sprzętu, ale również na fakt, że

¹⁵ Szacunkowa liczba projektów.

niezbędne jest przede wszystkim zatrzymanie młodych medyków po ukończeniu studiów, m.in. dzięki programom stypendialnym. DZ IZ WRPO 2021+ stworzył już plan działania w tym zakresie. Sektor ochrony zdrowia jest też związany z jedną z IS Wielkopolski. Nie przewiduje się ryzyka (również w zakresie zapewnienia wkładu własnego), jedynie szybkie wyczerpanie alokacji i obserwowanie dalszego niedofinansowania w tym podobszarze.

2.7.4. Kultura

Tabela 16. Opis instrumentu – dotacje na rozwój kultury (EFRR)

CP 5		Dotacje na działalność rozwojową kultury (EFRR)	
Cel instrumentu		Obniżenie niezaspokojonych potrzeb finansowych w usługach publicznych w zakresie kultury	
Zawodność rynku		Zawodności rynku w postaci dóbr publicznych niekonkurencyjnych w konsumpcji. Niemożliwe finansowanie z rynku komercyjnego	
Uzasadnienie (analiza desk research)		W ramach ewaluacji mid-term zidentyfikowano także wysoki potencjał absorpcyjny umożliwiający wykorzystanie dodatkowych środków ponad główną alokację m.in. w PI 6c (kultura). Kultura jako jedno z kluczowych elementów 16 RPO wg projektu UP Poprzednie interwencje przyniosły dobry skutek i nie wystąpił efekt jałowej straty ze względu na słaby dostęp instytucji kulturalnych do finansowania. Ewaluacja mid-term WRPO 2014+ wskazywała na konieczność skupienia interwencji na wojewódzkich ośrodkach kultury oraz -ogólnie- na wysoki potencjał absorpcyjny w obszarze kultury Kultura znalazła się wśród kluczowych obszarów interwencji RPO, kapitał kulturowy wśród celów operacyjnych SRWW2030 Dobra oferta kulturalna, ale mało osób korzystających w Wielkopolsce Niezaspokojone potrzeby finansowe w obszarze kultury w wysokości 275,3 mln zł (wg mediany średniego majątku <i>per capita</i> danego jst, por. podrozdz. 3.4.3.2., s. 98, Tabela 27 w Raporcie końcowym)	
Uzasadnienie wyboru (badania pierwotne)		14,52% jst wskazało na potrzeby w zakresie rozwoju kultury (por. Załącznik 5 do raportu końcowego podrozdz. 2.1. w Raporcie końcowym). W badaniu CAWI z jst, ramach rozwoju oferty kulturalnej, podobnie jak w edukacji, wskazywano na konieczność budowy lub rozbudowy infrastruktury (głównie ośrodków kultury, świetlic), ale też organizację zajęć aktywizujących dla seniorów, wystaw, pikników dla mieszkańców, ochronę zabytków, imprezy kulturalne, tworzenie klubów młodzieżowych, mediatek (por. W wywiadach zaznaczano zbyt małe dofinansowanie działalności kulturalnej w regionie oraz konieczność dofinansowania tej sfery (DWP, UMWW). Wskazano na konieczność wsparcia rozwoju świetlic	
Beneficjenci -typ		Jst, instytucje kultury	
Beneficjenci-grupa docelowa		Jst odpowiedzialne za instytucje kultury. Zespół Badawczy sugeruje szczególne wsparcie dla świetlic oraz wojewódzkich instytucji kultury	
Obszar interwencji (luka)		Usługi publiczne	
Obszar interwencji (geogr.)		Całe województwo	
Model podstawowy:	Wszystkie jst	Model alternatywny:	Wszystkie jst

CP 5		Dotacje na działalność rozwojową kultury (EFRR)		
Komplementarność wykorzystania środków zwróconych		Brak		
Proponowana wielkość transakcji	Min. 50 tys. zł	Max. 500 tys. zł	Karencja n.d.	Okres spłaty/zwrotu n.d.
Proponowana liczba (W1):		500		
Proponowana alokacja (W1)		175 mln zł		
Proponowana liczba (W2):		Ok. 3000		
Proponowana alokacja (W2)		275 mln zł		
Proponowana liczba (W3):		1700-1750		
Proponowana alokacja (W3)		225 mln zł		

Źródło: opracowanie własne.

Działalność kultury (por. Tabela 16) zmienia swój charakter w trakcie trwania pandemii COVID-19, w hierarchii potrzeb regionu nie jest jednak obecnie obszarem o wysokim priorytecie. To powinno się zmienić po ustaniu pandemii, kiedy instytucje powrócą do normalnego funkcjonowania – dlatego Zespół Badawczy proponuje nadać wysoki priorytet interwencji w tym zakresie (por. także Tabela 42, podrozdział 3.5 w Raporcie końcowym). Myśląc o rozwoju wielowymiarowym regionu nie można zapominać o tym podobszarze zwłaszcza, że pojawiają się nowe usługi związane z funkcjonowaniem w przestrzeni wirtualnej (np. usługi na żądanie, wydarzenia online). Pojawiają się także nowe wyzwania, np. związane z rozbudową zaplecza IT instytucji kultury (zatrudnianie nowych pracowników i zakup elementów infrastruktury informatycznej). W obliczu spadającej liczby bibliotek, centrów i domów kultury, klubów i świetlic, utrzymującej się na stałym poziomie liczbie kin i teatrów oraz tylko nieznacznie rosnącej liczbie muzeów w Wielkopolsce (łącznie ok. 1000 lokalizacji, dane sprzed pandemii COVID-19) należy zaplanować dużą liczbę projektów, które pomogą im wznowić działalność po przestoju w latach 2020-2021. Jedyną formą możliwą do zaproponowania według Zespołu Badawczego jest dotacja. Korzyścią takiej interwencji będzie ponowne uruchomienie usług kulturalnych dla społeczności regionu po pandemii (Zespół Badawczy proponuje ostrożne ogłaszanie naborów, najlepiej od 2022, a realizację projektów od IV kwartału 2022 lub 2023 r.). Nie przewiduje się ryzyka związanego z tą interwencją, raczej popyt na wsparcie przewyższy zaproponowaną alokację.

2.7.5. Turystyka

Tabela 17. Opis instrumentu – dotacje na rozwój turystyki

CP 5	Dotacje na rozwój turystyki
Cel instrumentu	Częściowe pokrycie potrzeb finansowych, również wynikających z mniejszego ruchu turystycznego w trakcie pandemii COVID-19
Zawodność rynku	Niezaspokojone potrzeby finansowe wynikające ze zmniejszonego ruchu turystycznego i w efekcie zmniejszonych przychodów branży Dobra publiczne niekonkurencyjne w konsumpcji (komponent publiczny) W ramach działalności przedsiębiorstw- zawiera się w luce MŚP (komponent prywatny), dodatkowo efekt 5 kanałów szoku spowodowanych pandemią
Uzasadnienie (analiza desk research)	Jedna z branż, która najbardziej ucierpiała w trakcie pandemii - wg PARP zaistniał tzw. efekt lockdownu, szok popytowy

CP 5		Dotacje na rozwój turystyki		
		W ramach poprzednich interwencji skutecznie podniesiono potencjał turystyczny, atrakcyjność i rozpoznawalność obszarów regionu. Dalsze działania inwestycyjne i promocyjne są potrzebne w tym zakresie po 2020 roku (np. dla rzeki Warty i Jez. Ślesińskiego; Wielka Pętla Wielkopolski; Wielkopolska BIKE; zagospodarowanie dróg wodnych dla turystyki). Wielkopolska posiada duże walory turystyczne (jedno z wyzwań dla Wielkopolski w SRWW2030) Obszar niedoinwestowany wg ewaluacji SRWW2020 Jeden z kluczowych obszarów interwencji RPO w perspektywie 2021+ wg projektu UP, por. podrozdz. 2.2.2., s. 68, podrozdz. 3.2., s. 89 w Raporcie końcowym		
Uzasadnienie wyboru (badania pierwotne)		Rekomendacja stosowania dotacji w wywiadach		
Beneficjenci -typ		Instytucje turystyczne o charakterze publicznym; Przedsiębiorstwa		
Beneficjenci-grupa docelowa		Instytucje turystyczne o charakterze państwowym; Przedsiębiorstwa sektora turystyki, m.in.: biura podróży, hotele, lokale gastronomiczne, świadczące usługi rekreacyjno-sportowe, przewodnicy turystyczni, przedsiębiorstwa sanatoryjne, uzdrowiskowe (pracujące na podstawie kontraktów z NFZ, prywatne, hybrydowe), podmioty zajmujące się informacją i pomocą turystyczną		
Obszar interwencji (luka)		Usługi publiczne (w przypadku instytucji publicznych) Przedsiębiorczość (podmioty prywatne)		
Obszar interwencji (geogr.)		Całe województwo, ale szczególnie północna część o największych walorach turystycznych		
Model podstawowy:	Instytucje publiczne (IF dla prywatnych)	Model alternatywny:	Wszystkie wymienione z zastrzeżeniem udokumentowania spadku przychodów w danym roku księgowym (min. 50%)	
Komplementarność wykorzystania środków zwróconych		Brak		
Proponowana wielkość transakcji	Min.	Max.	Karencja	Okres spłaty/zwrotu
	50 tys. zł	500 tys. zł	n.d.	n.d.
Proponowana liczba (W1):		100		
Proponowana alokacja (W1)		150 mln zł		
Proponowana liczba (W2):		Ok. 2500		
Proponowana alokacja (W2)		Ok. 300 mln zł ¹⁶		
Proponowana liczba (W3):		Ok. 1300		
Proponowana alokacja (W3)		Ok. 225 mln zł		

Źródło: opracowanie własne.

Dotacje na działalność w obszarze turystyki (por. Tabela 17) są niezbędne, by rozwijać atrakcyjność turystyczną regionu, szlaki turystyczne i produkty turystyczne (por. Tabela 42, rozdział 3.5. w Raporcie końcowym). Działalność rozwojowa podmiotów sektora turystyki może być (w kontekście planowanego wsparcia) podzielona na dwie części: dotyczącą instytucji państwowych oraz przedsiębiorstw. W pierwszej części proponowanie dotacji jest

¹⁶ Dane szacunkowe (na podstawie luki MŚP).

naturalną konsekwencją charakteru działalności jest oraz faktu, że dobra i usługi turystyczne są finansowane ze środków publicznych. Zaletą stosowania dotacji w obu przypadkach jest odpowiedź na problem braku zdolności kredytowej (zwłaszcza przedsiębiorstw w pandemii). Istnieje niewielkie ryzyko nadużyć w przypadku dotowania wspomnianych przedsiębiorstw, dlatego zalecenie dotyczące ich wsparcia jest warunkowe.

2.8. Terytorialny wymiar interwencji (CP 5)

Mając na uwadze doświadczenia w zakresie wdrażania instrumentów inżynierii finansowej oraz instrumentów finansowych w ramach inicjatyw JESSICA i Jessica2, zaproponowano w tym obszarze jedynie IF w postaci pożyczek (por. podrozdz. 4.2.2.9 w Raporcie końcowym).

3. INSTRUMENTY FINANSOWE ORAZ ŁĄCZENIE IF Z DOTACJAMI- PROJEKTY, INWESTYCJE, PRZEDSIĘWZIĘCIA WRAZ Z POTENCJALNYMI BENEFICJENTAMI WSPARCIA

Poniżej zaprezentowano instrumenty finansowe, które wstępnie proponuje się do rozważenia w ramach programowania interwencji w ramach WRPO 2021+ w podziale na CP oraz rodzaje beneficjentów wraz z propozycją inwestycji/projektów do wsparcia. W poniższym opisie niektóre obszary interwencji nie są reprezentowane z uwagi na fakt uwzględnienia możliwości ich wsparcia jedynie w formie dotacji, co zaprezentowano w poprzednim podrozdziale. Dotyczy to: działalności IOB, usług publicznych (integracji i pomocy społecznej, oświaty, kultury), transportu. Tabela 18 prezentuje proponowane IF w poszczególnych obszarach interwencji.

Tabela 18. Instrumenty finansowe proponowane w ramach WRPO 2021+

Obszar interwencji	Instrument	Sugerowana alokacja	Wielkość transakcji	Grupa odbiorców ostatecznych	Dodatkowe uwagi
Przedsiębiorczość	Mikropożyczka	150 mln zł	Do 100 tys. zł	MŚP, szczególnie małe i młode podmioty	Szczególne preferencje dla przedsiębiorstw prowadzących działalność innowacyjną. Możliwe zastosowanie preferencyjnego oprocentowania, karencji, dopuszcza się ew. umorzenie części kapitału, dopłaty do odsetek.
	Pożyczka	200 mln zł	Do 3 mln zł	MŚP	Możliwe zastosowanie preferencyjnego oprocentowania, karencji, dopuszcza się ew. umorzenie części kapitału, dopłatę do odsetek.
	Gwarancja	150 mln zł	Do 3 mln zł	MŚP	Występuje efekt mnożnikowy, dopuszcza się dopłatę do odsetek, oprócz poręczeń instrumentów dłużnych

Obszar interwencji	Instrument	Sugerowana alokacja	Wielkość transakcji	Grupa odbiorców ostatecznych	Dodatkowe uwagi
					dopuszcza się poręczanie innych transakcji: np. wadliwych, należytego wykonania umowy, portfelowe, usunięcia usterek
Energetyka	Pożyczka (ef. energetyczna)	250 mln zł	50 tys. zł – 20 mln zł	MŚP	Proponuje się dla określonych projektów możliwość zastosowania premii w postaci preferencyjnego oprocentowania, karencji, dopuszcza się ew. umorzenie części kapitału, dopłatę do odsetek.
	Pożyczka (montaż OZE)	250 mln zł	50 tys. zł - 20 mln zł	MŚP	
	Pożyczki – ef. energetyczna i montaż OZE - budynki	350 mln zł	50 tys. zł – 20 mln zł	Szeroka grupa odbiorców ¹⁷	
Rewitalizacja	Pożyczki rewitalizacyjne	540 mln zł	150 tys. zł – 50 mln zł	Szeroka grupa odbiorców ¹⁸	Możliwe zastosowanie preferencyjnego oprocentowania, karencji, dopuszcza się ew. umorzenie części kapitału, dopłatę do odsetek

Źródło: opracowanie własne.

3.1. Innowacyjność (CP 1)

Powołując się na wcześniejsze analizy dotyczące tego obszaru, a wskazujące na występujące zawodności rynku (szczególnie efekty zewnętrzne) oraz wysoki poziom ryzyka w tego typu projektach, Zespół Badawczy nie rekomenduje wykorzystania IF w przypadku prac B+R czy wdrażaniu wyników tych prac, ani zakupu infrastruktury

¹⁷ Jst i ich związki i stowarzyszenia, jednostki zależne od jst posiadające osobowość prawną, w tym spółki komunalne realizujące zadania własne gminy, samorządowe jednostki organizacyjne, państwowe osoby prawne, w tym jednostki od nich zależne, organizacje pozarządowe (dotyczy podmiotów posiadających osobowość prawną) i stowarzyszenia, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, TBS, kościoły i związki wyznaniowe, podmioty prawne kościołów i związków wyznaniowych, uczestnicy PPP realizujący projekty hybrydowe na rzecz partnera publicznego, podmioty będące dostawcami usług energetycznych w rozumieniu Dyrektywy 2012/27/UE, podmioty spoza sektora publicznego prowadzące działalność gospodarczą w budynkach użyteczności publicznej, szkoły wyższe, jednostki naukowe, jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki oświatowe, instytucje kultury, IOB, administracja rządowa, partnerzy społeczni i gospodarczy, przedsiębiorcy, PES, podmioty działające w oparciu o umowę o PPP.

¹⁸ Jst, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną, jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, szkoły wyższe, jednostki naukowe, osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki oświatowe, instytucje kultury, organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i innych związków wyznaniowych, IOB, administracja rządowa, partnerzy społeczni i gospodarczy, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, przedsiębiorcy, PES, podmioty działające w oparciu o umowę o PPP.

B+R. Ponadto, w obszarze tym znalazły się działania, które będą realizowane przez JST lub jednostki im podległe (np. w zakresie e-zdrowia, e-administracji), które jak wskazano w podrozdziale 4.2.1. należy wspierać wykorzystując dotacje.

3.2. Przedsiębiorczość (CP 1)

Tabela 19. Opis instrumentu - mikropożyczki na rozwój działalności MŚP

CP 1	Mikropożyczki na działalność rozwojową MŚP
Cel instrumentu	Zmniejszenie luki finansowej oraz efekt zachęty w zakresie rozwoju działalności przez mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa. Wsparcie na działalność inwestycyjną i obrotową
Zawodność rynku (i ew. luka finansowa)	Występowanie luki finansowej i kapitałowej Rocznie luka pożyczek MŚP - 425 mln zł, w tym mikro 185 mln zł, małe 85 mln zł, średnie przedsiębiorstwa 155 mln zł Dodatkowo luka kapitałowa dla start-upów we wczesnej fazie - 129 mln zł, w fazie wzrostu 157 mln zł, łącznie 287 mln zł
Uzasadnienie (analiza desk research)	Luka pożyczek MŚP w Wielkopolsce do 2029 r. wynosi 129,5 mld zł, a luka gwarancji 38,54 mld zł (por. podrozdz. 3.4.1.1., s. 88, Tabela 19 w Raporcie końcowym) Niezbędne jest podjęcie działań w celu utrzymania MŚP w Wielkopolsce w związku z pandemią COVID-19 – dotyczy wszystkich branż. Wyczerpanie puli dotacji dla przedsiębiorstw w ramach WRPO2014+ (popyt kilkukrotnie przewyższał podaż środków) Wyzwanie nr 1 w SRWW2030 - "Wzrost konkurencyjności, produktywności i innowacyjności gospodarki" Zalecenia UE wskazują (<i>fi-compass</i>) na konieczność wprowadzania instrumentów mieszanych lub IF dla przedsiębiorstw. Pożyczka może w znacznym stopniu uzupełnić dotacje lub zaspokoić część popytu niezaspokojonego dotacjami.
Uzasadnienie wyboru (badania pierwotne)	Niezaspokojone potrzeby finansowe (będące w efekcie luką finansową, jak wynika z badań kwestionariuszowych) wynoszą (z uwzględnieniem wyłącznie podobszarów korespondujących z celami inwestycyjnymi mikropożyczki) ok. 3 mld zł (por. podrozdz. 3.4.1.1., s. 85, Tabela 16 w Raporcie końcowym) 14,55% MŚP wykazujących potrzeby w zakresie przedsiębiorczości i innowacyjności chciałoby skorzystać z IF, w zakresie infrastruktury badawczo-rozwojowej, tworzenia nowych miejsc, pracy, wsparcia dot. usług rozwojowych dla MŚP. Propozycje IOB - pożyczki dla przedsiębiorstw usługowych (najbardziej ucierpiały w pandemii) min. 3 miesięczna karencja w spłacie W pytaniach otwartych w ankietach MŚP wskazywali niechęć do korzystania z IF z uwagi na niepewną sytuację ekonomiczną Niezaspokojone potrzeby finansowe w wysokości 5,5 mld zł wykazane w badaniu CATI/CAWI z przedstawicielami MŚP (dane dla populacji na podstawie próby)
Odbiorcy ostateczni -typ	MŚP

CP 1		Mikropożyczki na działalność rozwojową MŚP		
Odbiorcy ostateczni-grupa docelowa		MŚP ze wszystkich sektorów		
Obszar interwencji (luka)		Przedsiębiorczość		
Obszar interwencji (geogr.)		Całe województwo		
Komponent bezzwrotny		Tak		
Model podstawowy:	Wszystkie MŚP (umorzenie do 20% kapitału) ¹⁹	Model alternatywny:	Wszystkie MŚP (umorzenie do 10% kapitału)	
Komplementarność wykorzystania środków zwróconych		Środki zwrócone mogą być przeznaczone np. na, wkład krajowy. Należy kontrolować demarkację między wsparciem z WRPO 2021+, a środkami zwróconymi z poprzednich perspektyw finansowych lub traktować je jako uzupełnienie wsparcia w ramach WRPO 2021+.		
Proponowana wielkość transakcji	Min.	Max.	Karencja	Okres spłaty/zwrotu
	-	100 tys. zł	Do 12 miesięcy (zalecane min. 3 miesiące, optymalnie 6 miesięcy)	Do 5 lat
Proponowana liczba (W1):		800-1000		
Proponowana alokacja (W1) (bez kosztów zarządzania)		150 mln zł		
Proponowana liczba (W2):		Ok. 75000		
Proponowana alokacja (W2) (bez kosztów zarządzania)		ok. 82,5 mld zł ²⁰ (do 2029 r.)		
Proponowana liczba (W3):		Ok. 40000		
Proponowana alokacja (W3) (bez kosztów zarządzania)		Ok. 41,5 mld zł		

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 20. Opis instrumentu - pożyczka dla MŚP

CP 1	Pożyczka dla MŚP
Cel instrumentu	Zmniejszenie luki finansowej oraz efekt zachęty w zakresie rozwoju działalności przez mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa. Wsparcie na działalność inwestycyjną i obrotową
Zawodność rynku (i ew. luka finansowa)	Rocznie luka pożyczek MŚP - 425 mln zł, w tym mikro 185 mln zł, małe 85 mln zł, średnie przedsiębiorstwa 155 mln zł Luka dla start-upów we wczesnej fazie - 129 mln zł, w fazie wzrostu 157 mln zł, łącznie 287 mln zł dla 2020 roku, do 2030 roku ok. 4 mld zł
Uzasadnienie (analiza desk research)	Luka pożyczek MŚP w Wielkopolsce do 2029 r. wynosi 129,5 mld zł, a luka gwarancji 38,54 mld zł (por. podrozdz. 3.4.1.1., s. 88, Tabela 19 w Raporcie końcowym)

¹⁹ Zespół Badawczy proponuje umorzenie części kapitału przy regularnej spłacie, dodatkowo możliwość jednorazowych lub dwukrotnych, bezpłatnych wakacji pożyczkowych wynoszących 3 miesiące oraz stopę procentową w wysokości połowy stopy referencyjnej KE.

²⁰ Założono kwotę połowy wartości luki z uwagi na kolejny opisywany instrument, w którym uwzględniono również połowę wartości luki.

		Niezbędne jest podjęcie działań w celu utrzymania MŚP w Wielkopolsce w związku z pandemią koronawirusa – dotyczy wszystkich branż. Wyczerpanie puli dotacji dla przedsiębiorstw w ramach WRPO 2014+ (popyt kilkukrotnie przewyższał podaż środków) Wyzwanie nr 1 w SRWW 2030 - "Wzrost konkurencyjności, produktywności i innowacyjności gospodarki" Zalecenia UE wskazują (<i>fi-compass</i>) na konieczność wprowadzania instrumentów mieszanych lub IF dla przedsiębiorstw. Pożyczka może w znacznym stopniu uzupełnić dotacje lub zaspokoić część popytu niezaspokojonego dotacjami.		
Uzasadnienie wyboru (badania pierwotne)		Niezaspokojone potrzeby finansowe (będące w efekcie luką finansową, jak wynika z badań kwestionariuszowych) wynoszą (z uwzględnieniem wyłącznie podobszarów korespondujących z celami inwestycyjnymi pożyczki) ok. 3 mld zł (por. podrozdz. 3.4.1.1., s. 85, Tabela 16 w Raporcie końcowym) 14,55% MŚP wykazujących potrzeby w zakresie przedsiębiorczości i innowacyjności chciałoby skorzystać z IF, w zakresie infrastruktury badawczo-rozwojowej, tworzenia nowych miejsc, pracy, wsparcia dot. usług rozwojowych dla MŚP. Propozycje IOB - pożyczki dla przedsiębiorstw usługowych (najbardziej ucierpiały w pandemii) min. 3 miesięczna karencja w spłacie Rozstrzygnięcie kwestii VAT-u w projektach EFS+ i innych funduszy		
Odbiorcy ostateczni -typ		MŚP		
Odbiorcy ostateczni-grupa docelowa		MŚP ze wszystkich sektorów		
Obszar interwencji (luka)		Przedsiębiorczość		
Obszar interwencji (geogr.)		Całe województwo		
Komponent bezzwrotny		Tak (do 20% kapitału)		
Model podstawowy:	Wszystkie MŚP (umorzenie do 20% kapitału)	Model alternatywny:	Wszystkie MŚP (umorzenie do 10% kapitału)	
Komplementarność wykorzystania środków zwróconych		Środki zwrócone mogą być przeznaczone np. na wkład własny do pożyczek.		
Proponowana wielkość transakcji	Min. powyżej 100 tys. zł	Max. 3mln zł	Karencja Do 12 miesięcy (zalecane min. 3 miesiące, optymalnie 6 miesięcy)	Okres spłaty/zwrotu Do 10 lat
Proponowana liczba (W1):		250		
Proponowana alokacja (W1) (bez kosztów zarządzania)		1200 mln zł		
Proponowana liczba (W2):		Ok. 20000		

Proponowana alokacja (W2) (bez kosztów zarządzania)	ok. 82,5 mld zł ²¹ (do 2029 r.)
Proponowana liczba (W3):	Ok. 10000-12000
Proponowana alokacja (W3) (bez kosztów zarządzania)	Ok. 41,5 mld zł

Źródło: opracowanie własne.

Jako podstawowy instrument wsparcia Zespół Badawczy proponuje uwzględnienie IF dla MŚP na działalność rozwojową. Zespół Badawczy zaleca podzielenie tego wsparcia na mikropożyczki i pożyczki (por. Tabela 21, Tabela 22). IF są niezbędne do odpowiedniego podejścia do popytu na środki, który był zgłaszany w WRPO 2014+ - wsparcie dotacyjne szybko się tam wyczerpało. Proponowany instrument może być modyfikowany w trakcie trwania WRPO 2021+, w zależności od decyzji IZ WRPO 2021+, np. na podstawie bieżącego monitoringu sytuacji społeczno-gospodarczej regionu, ewentualnie zaktualizowanej oceny *ex ante*, w zależności od konkretnej grupy docelowej odbiorców ostatecznych - na przykład dla MŚP z branż szczególnie dotkniętych skutkami pandemii można wprowadzić dodatkową karencję lub wakacje w spłacie, dla MŚP do dwóch lat na rynku, powyżej dwóch lat itp. Zespół Badawczy nie identyfikuje znaczącego ryzyka niskiego zainteresowania wsparciem ze strony odbiorców.

Tabela 21. Opis instrumentu – gwarancja

CP 1	Gwarancja dla MŚP
Cel instrumentu	Zmniejszenie luki finansowej przedsiębiorstw MŚP
Zawodność rynku (i ew. luka finansowa)	Rocznie: Luka finansowania dłużnego razem 552 mln zł Luka gwarancji 127 mln zł, w tym dla mikro - 55 mln zł, małych - 25 mln zł, średnich przedsiębiorstw 46 mln zł Luka dla start-upów we wczesnej fazie - 129 mln zł, w fazie wzrostu 157 mln zł, łącznie 287 mln zł Należy uwzględnić: gwarancję przy uruchamianiu innych IF Należy na bieżąco monitorować popyt na produkty gwarancyjne
Uzasadnienie (analiza desk research)	Luka gwarancji razem dla MŚP 38,54 mld zł do 2029 r. (por. podrozdz. 3.4.1.1., s. 88, Tabela 19 w Rapocie końcowym) Niezbędne jest podjęcie działań w celu utrzymania MŚP w Wielkopolsce w związku z pandemią koronawirusa – dotyczy wszystkich branż. Wyczerpanie puli dotacji dla przedsiębiorstw w ramach WRPO2014+ (popyt kilkukrotnie przewyższał podaż środków) Wyzwanie nr 1 w SRWW 2030: "Wzrost konkurencyjności, produktywności i innowacyjności gospodarki" Produkt gwarancyjny zdywersyfikuje portfel IF i prawdopodobnie spotka się z zainteresowaniem odbiorców
Uzasadnienie wyboru (badania pierwotne)	Niezaspokojone potrzeby finansowe (będące w efekcie luką finansową, jak wynika z badań kwestionariuszowych) wynoszą (z uwzględnieniem wyłącznie podobszarów korespondujących z tym IF) ok. 3 mld zł (por. podrozdz. 3.4.1.1., s. 85, Tabela 16 w Rapocie końcowym) 14,55% MŚP wykazujących potrzeby w zakresie przedsiębiorczości i innowacyjności chciałoby skorzystać z IF
Odbiorcy ostateczni -typ	MŚP

²¹ Założono kwotę połowy wartości luki z uwagi na kolejny opisywany instrument, w którym uwzględniono również połowę wartości luki.

Odbiorcy ostateczni-grupa docelowa		MŚP ze wszystkich sektorów		
Obszar interwencji (luka)		Przedsiębiorczość		
Obszar interwencji (geogr.)		Całe województwo		
Komponent bezzwrotny		N.d.		
Model podstawowy:	Wszystkie MŚP	Model alternatywny:	Wszystkie MŚP	
Komplementarność wykorzystania środków zwróconych		Warto w miarę możliwości oferować otwarty katalog poręczeń jak np. poręczenia kontraktowe (poręczenia wadialne, należytego wykonania umowy, usunięcia wad i usterek, zwrotu zaliczki)		
Proponowana wielkość transakcji	Min.	Max.	Karencja	Okres spłaty/zwrotu
	-	3 mln zł	N.d.	Do 10 lat
Proponowana liczba (W1):		ok. 950 (średnia wartość 106 tys. zł) ²²		
Proponowana alokacja (W1) (bez kosztów zarządzania)		150 mln zł		
Proponowana liczba (W2):		Ok. 10000-15000		
Proponowana alokacja (W2) (bez kosztów zarządzania)		ok. 1 mld zł ²³ (do 2030 r.)		
Proponowana liczba (W3):		Ok. 6000		
Proponowana alokacja (W3) (bez kosztów zarządzania)		Ok. 550 mln zł		

Źródło: opracowanie własne.

Oprócz pożyczek Zespół Badawczy proponuje wprowadzenie produktów gwarancyjnych (por. Tabela 23). Według raportu KSFP za 2019 rok, jedna trzecia poręczeń w 2019 r. opiewała na kwotę między 500 tys. zł a 1 mln zł, jedna piąta - między 250 a 500 tys. zł, podobnie w przypadku wartości od 100 do 250 tys. zł. Co dziesiąte poręczenie miało wartość w przedziale 50-100 tys. zł. Poręczenia były udzielane głównie podmiotom zatrudniającym do 50 osób (62,9%, większość stanowiły mikroprzedsiębiorstwa)²⁴. Rośnie liczba i wartość udzielanych poręczeń (szczególnie w zakresie poręczeń wadialnych związanych z zamówieniami publicznymi), o 19% w stosunku do 2019 roku w przypadku liczby poręczeń, 17% w odniesieniu do ich wartości. Spada jednak kapitał poręczeniowy (od 2014 roku). Zaakceptowane wnioski o udzielenie poręczenia stanowiły 96,7% wszystkich złożonych wniosków. Poręczeń o największej łącznej wartości udzielił w 2020 r. w Polsce FRiP WW. W zakresie liczby udzielonych poręczeń w 2020 r. w Wielkopolsce udzielono ich o 32% więcej niż w 2019 r. o wartości o 71% wyższej niż w 2019 r. 75% funduszy poręczeniowych w regionie zwiększyło liczbę poręczeń, a 25% - wartość poręczeń. W związku z tym fundusze poręczeniowe w Wielkopolsce posiadają potencjał do udzielania poręczeń w ramach WRPO 2021+. Ponad połowa poręczeń w Polsce jest udzielana podmiotom z sektora transportu i usług, ok. 1/5 - budownictwa. 49,3% poręczeń zostało udzielonych mikroprzedsiębiorstwom (52,3% łącznej wartości poręczeń), 39% małym przedsiębiorstwom (39% wartości), 11,3% średnim przedsiębiorstwom (8,6% wartości). Kapitał poręczeniowy w regionie wynosił w 2020 r. 140,8 mln zł, aktywne poręczenia 349,7 mln zł, udzielono 4354 poręczeń o wartości 633 mln zł (zaangażowanie kapitału poręczeniowego 248%), a wartość poręczeń na 1 MŚP w

²² Przyjęto średnią wartość poręczenia na poziomie przeciętnej wartości z 2019 r. – 106. tys. zł, zob. M. Gajewski, R. Kubajek, J. Szczucki, *Rynek lokalnych i regionalnych funduszy poręczeniowych w Polsce w 2019 r.*, op. cit., s. 21.

²³ Założono kwotę połowy wartości luki z uwagi na kolejny opisywany instrument, w którym uwzględniono również połowę wartości luki.

²⁴ M. Gajewski, R. Kubajek, J. Szczucki, *Rynek lokalnych i regionalnych funduszy...*, op. cit.

Wielkopolsce wyniosło najwięcej w kraju - 2830 zł²⁵. Jak wspomniano wcześniej, fundusze poręczeniowe w Wielkopolsce mają wysoki potencjał do realizacji zadań w ramach publicznej interwencji, nie ma więc w tym zakresie ryzyka niepowodzenia wdrażania tego typu wsparcia (natomiast istnieje ryzyko niewystarczającego popytu na poręczenia ze strony odbiorców ostatecznych IF). Wprowadzanie produktów gwarancyjnych spowoduje dywersyfikację portfela instrumentów, będą mogły wspomagać finansowanie kapitału obrotowego i inwestycyjnego MSP. Propozycja gwarancji wynika bezpośrednio z obliczonej luki finansowej w rozdziale 3.

3.3. Działalność IOB (CP 1)

Wobec pomijalności luki finansowej w przypadku IOB (por. podrozdz. 3.4.2), nie zaproponowano IF w tym obszarze.

3.4. Energetyka (CP 2)

Tabela 22. Opis instrumentu – pożyczki na działalność w zakresie efektywności energetycznej MŚP

CP 2	Pożyczki ²⁶ – efektywność energetyczna MŚP
Cel instrumentu	Zmniejszenie luki finansowej oraz efekt zachęty w zakresie efektywności energetycznej Wsparcie działalności inwestycyjnej MŚP
Zawodność rynku (i ew. luka finansowa)	Luka dla Wielkopolski w zakresie efektywności energetycznej
Uzasadnienie (analiza desk research)	Efektywność energetyczna jest jednym z trzech priorytetowych obszarów polityki klimatyczno-energetycznej UE. Należy promować działania mając na celu zwiększanie efektywności energetycznej przedsiębiorstw (np. w zakresie termomodernizacji, OZE). Istnieje wiele krajowych programów mających na celu podobne wsparcie (np. ze środków WFOŚiGW), ale luka finansowa jest zbyt wysoka, aby mogły być pokryte w całości z tych środków. Luka w zakresie ciepłownictwa 494 mln zł dla lat 2021-2030 (por. podrozdz. 3.4.6., s. 107) Luka w Wielkopolsce w zakresie OZE (Scenariusz 21%) w wysokości 3,64 mld zł, w tym fotowoltaika 299 mln zł (elektrownie), i 1,24 mld zł (mikroinstalacje) (por. podrozdz. 3.4.6, s. 107-108 w Raporcie końcowym), w obszarze efektywności energetycznej 4,8 mld zł (por. podrozdz. 3.4.6., s. 107 w Raporcie końcowym) Luka pożyczek MŚP - 425 mln zł, w tym mikro 185 mln zł, małe 85 mln zł, średnie przedsiębiorstwa 155 mln zł Luka finansowania dłużnego razem 552 mln zł Luka gwarancji 127 mln zł, w tym dla mikro - 55 mln zł, małych - 25 mln zł, średnich przedsiębiorstw 46 mln zł (por. podrozdz. 3.4.1.1., s. 85-87 w Raporcie końcowym)
Uzasadnienie wyboru (badania pierwotne)	Niska skłonność do korzystania z IF w tym zakresie, raczej jedynie z dotacji przy wkładzie własnym max. 30% wartości inwestycji. Potrzeby wykazywane

²⁵ M. Gajewski, R. Kubajek, J. Szczucki, *Rynek lokalnych i regionalnych funduszy poręczeniowych w Polsce w 2020 r.*, KSFP, Warszawa 2021.

²⁶ We wszystkich podawanych przypadkach pożyczek z premią oprócz ewentualnego komponentu umorzeniowego Zespół Badawczy proponuje obniżenie oprocentowania o maks. 50% w drugiej połowie okresu spłaty przy określonych warunkach, np. terminowego spłacania rat.

CP 2		Pożyczki ²⁶ – efektywność energetyczna MŚP		
		łącznie przez ok. 50 przedstawicieli MŚP. Zespół Badawczy sugeruje więc alternatywnie pożyczkę z premią z długim okresem spłaty Niezaspokojone potrzeby finansowe MŚP w zakresie efektywności energetycznej na poziomie ok. 1,5 mld zł (wartość dla populacji na podstawie próby)		
Odbiorcy ostateczni -typ		MŚP		
Odbiorcy ostateczni-grupa docelowa		MŚP ze wszystkich sektorów		
Obszar interwencji (luka)		Przedsiębiorczość i innowacyjność, Energetyka		
Obszar interwencji (geogr.)		Całe województwo		
Komponent bezzwrotny		Tak		
Model podstawowy:	Wszystkie MŚP (do 15% kapitału) ²⁷	Model alternatywny:	Wszystkie MŚP (do 10% kapitału)	
Komplementarność wykorzystania środków zwróconych		Środki zwrócone mogą być przeznaczone na pożyczki ekoenergetyczne (zakłada się kontynuację wsparcia w kolejnych latach) lub wkład krajowy do przedsięwzięć z zakresu energetyki.		
Proponowana wielkość transakcji	Min.	Max.	Karencja	Okres spłaty/zwrotu
	50 tys. zł	20 mln zł	Do 12 miesięcy (zalecane min. 6 miesięcy) ²⁸	Do 20 lat
Proponowana liczba (W1):		450 (z uwagi na wysoki popyt dotyczący dotacji)		
Proponowana alokacja (W1) (bez kosztów zarządzania)		250 mln zł		
Proponowana liczba (W2):		Ok. 1000		
Proponowana alokacja (W2) (bez kosztów zarządzania)		Ok. 800 mln zł		
Proponowana liczba (W3):		Ok. 700		
Proponowana alokacja (W3) (bez kosztów zarządzania)		Ok. 550 mln zł		

Źródło: opracowanie własne.

²⁷ Komponent bezzwrotny do 15% inwestycji w przypadku zakończenia realizacji działania i wykazania efektu ekologicznego (energetycznego) na zasadzie "projekt spełnia/nie spełnia warunku", pożyczka do 2,5 mln zł, średnio 750 tys. zł, do rozważenia dofinansowanie audytu energetycznego w wysokości max. 5 tys. zł. Warunkiem umorzenia jest realizacja projektu

zgodnie z założeniami i terminowa spłata rat. Ze względu na długi zwrot inwestycji i niską skłonność przedsiębiorstw do korzystania z IF w tym zakresie, Zespół Badawczy proponuje długi okres spłaty.

²⁸ Zespół Badawczy uzależnia decyzje w tym zakresie od przebiegu pandemii. Wkład pośrednika finansowego max. 10%.

Tabela 23. Opis instrumentu – Pożyczki²⁹ dla przedsiębiorstw na instalację urządzeń OZE

CP 2		Pożyczki z premią – dla MŚP na instalację urządzeń OZE	
Cel instrumentu		Zmniejszenie luki finansowej, zwiększenie produkcji energii elektrycznej z odnawialnych źródeł	
Zawodność rynku (i ew. luka finansowa)		Luka w Wielkopolsce w zakresie OZE (Scenariusz 21%) w wysokości 3,64 mld zł, w tym fotowoltaika 299 mln zł (zawodowa), i 1,24 mld zł (mikroinstalacje) Luka w inwestycjach w ochronę powietrza 6,7 mld zł	
Uzasadnienie (analiza desk research)		Efektywność energetyczna jest jednym z trzech priorytetowych obszarów polityki klimatyczno-energetycznej UE. Interwencja dotyczyłaby także obszaru ochrony środowiska. Należy promować działania mając na celu zwiększanie efektywności energetycznej przedsiębiorstw (np. w zakresie termomodernizacji, OZE). Kilka obszarów w ramach CP 2 wg projektu UP dotyczących OZE Wg zaleceń UE min. 37% środków EFRR na CP 2 Niezadowalający poziom inwestycji w OZE, ochronę powietrza w Wielkopolsce	
Uzasadnienie wyboru (badania pierwotne)		Ok 2% przedsiębiorstw MŚP wskazało na potrzeby finansowe w zakresie energetyki, ochrony środowiska (najwięcej w ramach instalacji urządzeń OZE), ok. 49,5% w zakresie innowacyjności (gdzie wymieniali także m.in. fotowoltaikę), oraz "inne" (gdzie jedną z trzech najczęściej udzielanych odpowiedzi była inwestycja w któreś z OZE lub ogólnie w odnawialne źródła energii). Niezaspokojone potrzeby finansowe MŚP w zakresie działań związanych z montażem instalacji OZE w wysokości ok. 2,5 mld zł (wartość dla populacji, por. podrozdz. 3.4.6., s. 109) Luka z zakresu ciepłownictwa 494 mln zł dla lat 2021-2030 (por. podrozdz. 3.4.6., s. 107) Luka w Wielkopolsce w zakresie OZE (Scenariusz 21%) w wysokości 3,64 mld zł, w tym fotowoltaika 299 mln zł (zawodowa), i 1,24 mld zł (mikroinstalacje) (por. podrozdz. 3.4.6, s. 107-108), w obszarze efektywności energetycznej 4,8 mld zł (por. podrozdz. 3.4.6., s. 107)	
Odbiorcy ostateczni -typ		Przedsiębiorstwa	
Odbiorcy ostateczni-grupa docelowa		MŚP	
Obszar interwencji (luka)		Energetyka, ochrona środowiska	
Obszar interwencji (geogr.)		Całe województwo	
Komponent bezzwrotny		Tak	
Model podstawowy:	Wszystkie MŚP	Model alternatywny	Wszystkie MŚP
Komplementarność wykorzystania środków zwróconych		Środki zwrócone mogą być przeznaczone na wspieranie beneficjentów w przypadku wyczerpania środków w WRPO 2021+ lub jako środki uzupełniające ofertę WRPO 2021+ np. w postaci wkładu krajowego do instrumentu finansowego.	

²⁹ We wszystkich podawanych przypadkach pożyczek z premią Zespół Badawczy proponuje obniżenie oprocentowania o maks. 50% w drugiej połowie okresu spłaty przy określonych warunkach, np. terminowego spłacania rat.

CP 2		Pożyczki z premią – dla MŚP na instalację urządzeń OZE		
W jaki sposób zainteresowanie może ulec zmianie w wyniku skutków pandemii COVID-19?		W wyniku pandemii może spaść liczba chętnych do inwestowania w efektywność energetyczną – powodem są skutki gospodarcze pandemii, głównie wskazywana przez przedstawicieli w ramach badań CAWI/CATI niepewność funkcjonowania na rynku związana z pandemią COVID-19		
Proponowana wielkość transakcji	Min. 50 tys. zł	Max. 20 mln zł	Karencja Do 12 miesięcy (zalecane 6 miesięcy) ³⁰	Okres spłaty/zwrotu Do 15 lat
Proponowana liczba (W1):		700		
Proponowana alokacja (W1) (bez kosztów zarządzania)		250 mln zł		
Proponowana liczba (W2):		Ok. 3500-4000		
Proponowana alokacja (W2) (bez kosztów zarządzania)		Ok. 800 mln zł		
Proponowana liczba (W3):		Ok. 2000		
Proponowana alokacja (W3) (bez kosztów zarządzania)		Ok. 525 mln zł		

Źródło: opracowanie własne.

Dobrym rozwiązaniem w WRPO 2021+ byłoby wprowadzenie pożyczek dla MŚP dotyczących efektywności energetycznej (por. Tabela 22). Niezaspokojone potrzeby finansowe w zakresie efektywności energetycznej nie mogą być w całości pokryte przez wsparcie dotacyjne. Ponownie, jak w przypadku kilku innych wcześniejszych propozycji, Zespół Badawczy proponuje wprowadzenie IF, tym razem dla MŚP chcących zainwestować w termomodernizację lub inne obszary energetyki, np. montaż OZE. Zespół Badawczy sugeruje wprowadzenie wszelkich ułatwień dla odbiorców, tj. część umorzeniową, długą, nawet roczną karencję w spłacie oraz okres spłaty do 20 lat (wskazywane były w CAWI jako zwiększające skłonność ankietowanych do skorzystania z takiego wsparcia).

Podobny produkt finansowy Zespół Badawczy proponuje dla montażu OZE w MŚP (por. Tabela 23) z tym, że maksymalny czas spłaty byłby krótszy o 5 lat. Na szczególną uwagę w ramach OZE zasługują tu mikroinstalacje, które z pewnością będą się cieszyć większym zainteresowaniem niż elektrownie fotowoltaiczne (inaczej: farmy fotowoltaiczne). Poza tym, realizacja projektów w zakresie montażu instalacji OZE pozwoli przynajmniej częściowo na osiągnięcie jednego z trzech celów klimatycznych UE. Istnieje jednak umiarkowane ryzyko niepowodzenia tego instrumentu. Pozostałe parametry są podobne. Analogicznie również Zespół Badawczy przewiduje potencjalne problemy i identyfikuje korzyści płynące z realizacji projektów w tym zakresie – dotyczą one nie tylko realizacji celów dla obszaru energetyki, ale także ochrony środowiska.

³⁰ Zespół Badawczy uzależnia decyzje w tym zakresie od przebiegu pandemii. Wkład pośrednika finansowego max. 10%.

Tabela 24. Opis instrumentu - pożyczki na efektywność energetyczną i montaż OZE w budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnictwie

CP 2	Pożyczki ³¹ – efektywność energetyczna i montaż OZE - budynki
Cel instrumentu ³²	Zmniejszenie luki finansowej w zakresie efektywności energetycznej w mieszkalnictwie w woj. wielkopolskim
Zawodność rynku (i ew. luka finansowa)	Luka efektywności energetycznej w budownictwie wielorodzinnym 4,79 mld zł, podobna w przypadku budownictwa jednorodzinne (por. podrozdz. 3.4.6, s. 107) Luka z zakresu ciepłownictwa 494 mln zł dla lat 2021-2030 (por. podrozdziały 3.4.6. i 3.4.7. s. 106, 108, 111 w Raporcie końcowym) Luka w Wielkopolsce w zakresie OZE (Scenariusz 21%) w wysokości 3,64 mld zł, w tym fotowoltaika 299 mln zł (zawodowa), i 1,24 mld zł (mikroinstalacje; por. podrozdz. 3.4.6., s. 109 w Raporcie końcowym) Luka w inwestycjach w ochronę powietrza 6,7 mld zł (por. podrozdz. 3.4.7., s. 109 w Raporcie końcowym)
Uzasadnienie (analiza desk research)	Efektywność energetyczna jest jednym z trzech priorytetowych obszarów polityki klimatyczno-energetycznej UE. Należy promować działania mające na celu zwiększanie efektywności energetycznej w mieszkalnictwie (np. w zakresie termomodernizacji, OZE). Istnieje wiele krajowych programów mających na celu podobne wsparcie (np. ze środków WFOŚiGW), ale luka finansowa jest zbyt wysoka, aby mogły być pokryte w całości z tych środków. Wg zaleceń UE min. 37% środków EFRR na CP 2 Niezadawalający poziom inwestycji w ciepłownictwo, OZE, ochronę powietrza w Wielkopolsce
Uzasadnienie wyboru (badania pierwotne)	Brak badań dotyczących budownictwa jednorodzinne W przypadku spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych ok. 30% przedstawicieli wspólnot i spółdzielni wskazało na potrzeby w zakresie inwestycji w sieci ciepłownicze, wymianę źródeł ciepła, wsparcie montażu urządzeń OZE, ok. 10% w wykorzystanie OZE w elektroenergetyce, wspieranie rozwoju OZE, rozwój inteligentnych systemów energetycznych, oraz w ramach odpowiedzi "inne" ponad 20% badanej grupy wskazało na konieczność przeprowadzenia termomodernizacji lub dokonania inwestycji w OZE Niezaspokojone potrzeby finansowe w przypadku jst - ok. 400 mln zł, wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych – ok. 1,4 mld zł (wartości dla populacji) (por. podrozdz. 3.4.6 i 3.4.7, s. 106-112 w Raporcie końcowym)
Odbiorcy ostateczni -typ	Szeroki zakres podmiotów ³³

³¹ We wszystkich podawanych przypadkach pożyczek z premią oprócz komponentu umorzeniowego Zespół Badawczy proponuje obniżenie oprocentowania o maks. 50% w drugiej połowie okresu spłaty przy określonych warunkach, np. terminowego spłacania rat.

³² Zespół Badawczy proponuje instrument jako uzupełnienie wsparcia dotacyjnego w sytuacji, gdy to wsparcie zostanie wyczerpane.

³³ Jst i ich związki i stowarzyszenia, jednostki zależne od jst posiadające osobowość prawną, w tym spółki komunalne realizujące zadania własne gminy, samorządowe jednostki organizacyjne, państwowe osoby prawne, w tym jednostki od nich zależne, organizacje pozarządowe (dotyczy podmiotów posiadających osobowość prawną) i stowarzyszenia, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, TBS, kościoły i związki wyznaniowe, podmioty prawne

CP 2		Pożyczki ³¹ – efektywność energetyczna i montaż OZE - budynki		
Odbiorcy ostateczni-grupa docelowa		J.w.		
Obszar interwencji (luka)		Energetyka, ochrona środowiska		
Obszar interwencji (geogr.)		Całe województwo		
Komponent bezzwrotny		Tak (do 20% kapitału)		
Model podstawowy:	Wszystkie wymienione podmioty	Model alternatywny:	Tylko spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe, TBS, właściciele budynków we współwłasności	
Komplementarność wykorzystania środków zwróconych		Środki zwrócone mogą być przeznaczone na wspieranie beneficjentów w przypadku wyczerpania środków w WRPO 2021+ lub jako środki uzupełniające ofertę WRPO 2021+ np. w postaci wkładu krajowego do instrumentu finansowego. Dodatkowo Zespół Badawczy proponuje zastosowanie w ramach wykorzystania środków zwróconych poręczeń, gwarancji i reporeczeń, jeśli będą potrzebne		
Proponowana wielkość transakcji	Min.	Max.	Karencja	Okres spłaty/zwrotu
	50 tys. zł	20 mln zł	Do 12 miesięcy (zalecane min. 6 miesięcy) ³⁴	Do 20 lat
Proponowana liczba (W1):		300 (zał. średnia wartość ok. 1 mln zł)		
Proponowana alokacja (W1) (bez kosztów zarządzania)		350 mln zł		
Proponowana liczba (W2):		Ok. 8000-10000		
Proponowana alokacja (W2) (bez kosztów zarządzania)		Ok. 6 mld zł		
Proponowana liczba (W3):		Ok. 5000-5500		
Proponowana alokacja (W3) (bez kosztów zarządzania)		Ok. 3,2 mld zł		

Źródło: opracowanie własne.

Podobny instrument (pod względem konstrukcji) jak opisano poprzednio, miałby dotyczyć efektywności energetycznej w mieszkalnictwie, a wsparcie miałoby być kierowane do TBS-ów, wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych (bardzo zainteresowanych tym obszarem interwencji, jak wskazało badanie CAWI) oraz osób indywidualnych. Opis rozwiązania przedstawiono w Tabeli 24. Z uwagi na niski poziom znajomości dotychczasowej oferty wśród przedstawicieli docelowej grupy wsparcia (dokładniej wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych), należałoby zintensyfikować akcje promocyjne, mające na celu szerzenie informacji o dostępnej ofercie skierowanej skierowanych specjalnie do tychże grup. Zespół Badawczy wnioskuje, że zapełnienie luki informacyjnej przyniesie oczekiwany efekt w postaci wysokiego zainteresowania wsparciem szczególnie wśród wspólnot i spółdzielni

kościółów i związków wyznaniowych, uczestnicy PPP realizujący projekty hybrydowe na rzecz partnera publicznego, podmioty będące dostawcami usług energetycznych w rozumieniu Dyrektywy 2012/27/UE, podmioty spoza sektora publicznego prowadzące działalność gospodarczą w budynkach użyteczności publicznej, szkoły wyższe, jednostki naukowe, jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki oświatowe, instytucje kultury, IOB, administracja rządowa, partnerzy społeczni i gospodarczy, przedsiębiorcy, PES, podmioty działające w oparciu o umowę o PPP.

³⁴ Zespół Badawczy uzależnia decyzje w tym zakresie od przebiegu pandemii. Wkład pośrednika finansowego max. 10%.

mieszkaniowych. Istnieje jednak ryzyko niechęci docelowych grup odbiorców ostatecznych w zakresie podejmowania ryzyka w ramach zaciągania zobowiązań lub braku chęci poszukiwania dodatkowych zabezpieczeń dla pożyczek. Zespół Badawczy ma jednak nadzieję, że odpowiednio ukierunkowana polityka promocyjna wsparcia przyniosłaby oczekiwany efekt i cała planowana alokacja zostałaaby wyczerpana.

3.5. Ochrona środowiska (CP 2)

Biorąc pod uwagę występujące niedoskonałości rynkowe w tym obszarze (por. podrozdz. 3.1.7 w Raporcie końcowym) nie zaproponowano IF w tym obszarze.

3.6. Transport (CP 3)

Biorąc pod uwagę występujące niedoskonałości rynkowe w tym obszarze (por. podrozdz. 3.1.5 w Raporcie końcowym) nie zaproponowano IF w tym obszarze.

3.7. Usługi publiczne (CP 4 EFRR)

Biorąc pod uwagę występujące niedoskonałości rynkowe w tym obszarze (por. podrozdz. 3.1.4 w Raporcie końcowym) nie zaproponowano IF w tym obszarze.

3.8. Usługi publiczne (CP 4 EFS+)

Biorąc pod uwagę zapisy linii demarkacyjnej MFIPR (IF wdrażane na poziomie krajowym), nie przewidziano IF w obszarze usług publicznych.

3.9. Terytorialny wymiar interwencji (CP 5)

Tabela 25. Opis instrumentu – Pożyczka rewitalizacyjna

CP 5	Pożyczki rewitalizacyjne
Cel instrumentu	Zmniejszenie luki finansowej w zakresie rewitalizacji Zmniejszenie areału obszarów zdegradowanych ³⁵ Działania rewitalizacyjne powinny wynikać z PR/być zgodne z treścią GPR
Zawodność rynku (i ew. luka finansowa)	Luka finansowa w zakresie rewitalizacji 532,11 mln zł (por. podrozdz. 3.4.5, s. 105 w Raporcie końcowym); dodatkowo luka w zakresie ciepłownictwa, termomodernizacji (opisane dla wcześniejszych instrumentów)
Uzasadnienie (analiza desk research)	Mały lub brak efektu jałowej straty, duży potencjał absorpcyjny wskazany przez ewaluację mid-term WRPO 2014+ (PI 9b), proponowano zwiększenie alokacji dla tego obszaru z uwagi na wysoki popyt. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych największych miast, miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, np. Gniezno, Chodzież, Koło, Konin, Piła, Pleszew, Turek, Złotów (pod warunkiem posiadania GPR) Wyzwanie 7 SRWW2030: Wyzwanie 7. Przeciwdziałanie nierównościom terytorialnym i przestrzennej koncentracji problemów rozwojowych oraz niwelowanie sytuacji kryzysowych na obszarach zdegradowanych; pakiet działań w ramach celu strategicznego 4 i operacyjnego 4.2. SRWW 2030: „Rewitalizacja obszarów zdegradowanych”, duży udział gruntów

³⁵ Zespół Badawczy proponuje wyłączenie ze wsparcia projektów, które uzyskają wsparcie z komponentu regionalnego FST dla województwa wielkopolskiego.

CP 5		Pożyczki rewitalizacyjne		
		zdegradowanych w powierzchni województwa(wg SOR, KSRR) Rewitalizacja w województwie, zgodnie z dokumentami zaprezentowanymi powyżej, szczególnie SOR, KSRR, funduszami strukturalnymi UE poświęconymi sprawiedliwej transformacji (FST) wymaga szczególnego traktowania ze względu na dużą powierzchnię terenów pogórnicznych.		
Uzasadnienie wyboru (badania pierwotne)		Ok. 50% badanych przedstawicieli jst wskazało na potrzeby w zakresie rewitalizacji, 42,42% w zakresie ochrony środowiska (por. podrozdz. 3.4.5, s. 105-106 w Raporcie końcowym); Nie badano potrzeb PES i NGO w tym zakresie		
Odbiorcy ostateczni -typ		Szeroki zakres podmiotów ³⁶		
Odbiorcy ostateczni-grupa docelowa		J.w.		
Obszar interwencji (luka)		Rewitalizacja		
Obszar interwencji (geogr.)		Całe województwo		
Komponent bezzwrotny		Tak (do 20% kapitału)		
Model podstawowy :	Wszystkie możliwe podmioty (do 20% premii)	Model alternatywny	Wszystkie możliwe podmioty (10 % premii)	
Komplementarność wykorzystania środków zwróconych		Środki zwrócone mogą być przeznaczone na wspieranie beneficjentów w przypadku wyczerpania środków w WRPO 2021+ lub jako środki uzupełniające ofertę WRPO 2021+ np. w postaci wkładu krajowego do instrumentu finansowego.		
W jaki sposób zainteresowanie może ulec zmianie w wyniku skutków pandemii COVID-19?		W wyniku pandemii może spaść liczba chętnych do inwestowania w rewitalizację – powodem są skutki gospodarcze pandemii, brak środków jst na finansowanie tego typu działań z uwagi na inne priorytety.		
Proponowana wielkość transakcji	Min.	Max.	Karencja	Okres spłaty/zwrotu
	150 tys. zł	50 mln zł	Do 12 miesięcy (zalecane 6 miesięcy)	Do 20 lat
Proponowana liczba (W1):		120		
Proponowana alokacja (W1) (bez kosztów zarządzania)		540 mln zł		
Proponowana liczba (W2):		Ok. 300		
Proponowana alokacja (W2) (bez kosztów zarządzania)		Ok. 550 mln zł		
Proponowana liczba (W3):		Ok. 170-200		
Proponowana alokacja (W3) (bez kosztów zarządzania)		Ok. 545 mln zł		

Źródło: opracowanie własne.

³⁶ Jst, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną, jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, szkoły wyższe, jednostki naukowe, osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki oświatowe, instytucje kultury, organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i innych związków wyznaniowych, IOB, administracja rządowa, partnerzy społeczni i gospodarczy, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, przedsiębiorcy, PES, podmioty działające w oparciu o umowę o PPP.

Województwo wielkopolskie jest jednym z polskich regionów o największych potrzebach w zakresie interwencji w obszarze rewitalizacji (duży areał zdegradowanych obszarów). Interwencja w tym obszarze powinna mieć wysoki priorytet (por. Tabela 42, podrozdz. 3.5. w Raporcie końcowym). Podmioty i organizacje realizujące szereg działań rewitalizacyjnych, ukierunkowanych na wymiar techniczny, ale też społeczny rewitalizacji (np. zarządzanie kryzysami społecznymi). W tym ujęciu działalność rewitalizacyjna ma bardzo szeroki zakres i jak wcześniej wspomniano, zarówno potrzeby finansowe, jak i wielkość luki finansowej mogą być niedoszacowane. Z tego powodu Zespół Badawczy proponuje zwiększyć alokację na działania rewitalizacyjne o 50% w stosunku do obliczonej luki. Z drugiej strony, od 2023 r. trzeba będzie korzystać ze ścieżki ustawowej, aby realizować plan rewitalizacji (GPR). Zespół Badawczy proponuje także oferowanie IF bazując na pozytywnych doświadczeniach z wdrażania inicjatyw JESSICA i Jessica2 (por. Tabela 25).